

КРИМ. ЯК ПРИПИНИТИ ГОДУВАТИ ОКУПАЦІЙНУ ВЛАДУ?

Н. Беліцер

Коли сьогодні на міжнародній арені говорять про Україну, найперше згадується війна на Донбасі, економічна криза та реформи. Питання Криму, яке донедавна було гострим і актуальним, поступово відходить на другорядний план, утримуючись «у фокусі» лише завдяки черговим офіційним заявам із закликami до Росії звільнити окупований півострів. Від України це вимагає постійних нагадувань світові про існування кримського виклику та проведення обговорень, як його подолати спільними зусиллями. Про те, як на питання Криму дивляться в США, що треба зробити для повернення півострова до складу України, в інтерв'ю «Укрінформу» розповіла провідний український експерт з кримського питання, представник Інституту демократії ім. Пилипа Орлика Наталія Беліцер. Як науковець вона працює на цьому напрямі з початку повернення кримських татар на батьківщину в 1990-х роках. До США її запросили обговорити саме ситуацію навколо Криму.

УКРАЇНА МАЄ РОЗРОБИТИ СТРАТЕГІЮ ПОВЕРНЕННЯ КРИМУ

— Пані Наталіє, які сценарії повернення Криму є можливими сьогодні?

— У теоретичній площині існує кілька таких сценаріїв: суто військовим шляхом, виключно дипломатично-політичним шляхом із застосуванням економічно-соціальних важелів, а також комплексний підхід — сполучення різних методів.

Прихильники радикального шляху, тобто застосування військової сили, перебувають в очевидній меншості. Це — саме ті люди, які вважали, що на початку окупації треба було захищати Крим зі зброєю в руках, але очевидно, що зараз такий сценарій не буде підтриманий ні більшістю населення України, ні більшістю в Криму, ні міжнародною спільнотою. Тобто цей варіант дуже маловірогідний і напевно не може мати успіх.

Повернення Криму виключно дипломатичними й політичними зусиллями, що ми бачимо сьогодні, — це тривалий шлях, який водночас має бути підкріплений додатковими важелями — суттєвим і невпинним збільшенням тиску на Росію. Потрібно, щоб Росія і росіяни відчували, що вже не в змозі утримувати далі анексований Крим як найбільш дотаційний регіон, який вони вважають «суб'єктом Російської Федерації». Зараз уже з'являються певні ознаки цього, але їх явно недостатньо.

У цьому зв'язку виникає дуже багато запитань і нарікань з приводу того, що Україна досі не має більш-менш розробленої, детально продуманої стратегії повернен-

ня Криму. Ми чули вже кілька разів, що РНБО скоро оприлюднить таку стратегію, але цього поки не сталося. Водночас, якщо аналітики і фахівці РНБО зараз працюють над цим, то не проводять будь-яких консультацій із незалежними експертами, що є не зовсім правильним, з моєї точки зору. Підготовка і вироблення такої важливої стратегії має відбуватися якщо не повністю в публічному просторі, то принаймні із залученням експертного потенціалу, військових фахівців, представників громадянського суспільства. Треба враховувати всі чинники, які сприятимуть поверненню Криму, і тільки тоді вироблення цілісної стратегії буде можливим.

ПРОУКРАЇНСЬКІ КРИМЧАНИ ГОТОВІ ТЕРПТИ ЕМБАРГО З БОКУ УКРАЇНИ

— Які кроки для повернення Криму, на вашу думку, Україна могла би зробити вже зараз?

— Перш за все, на законодавчому рівні потрібно скасувати закон про вільну економічну зону, бо він не сприяє будь-якому сценарію повернення. Натомість він створює можливість для певних бізнес-кіл в Україні, які годуються з нього й не приносять жодної користі для населення Криму, а також дають можливість збагачуватися окупаційній владі на півострові. Сьогодні практично всі проукраїнські жителі Криму, передусім багато кримських татар, вимагають, щоб Україна припинила годувати окупаційну владу, яка, до речі, спрямовує більшу частину товарів з України на материкову Росію, не залишаючи їх на півострові.

(Продовження на 3-й стор.)

ВЛАДА, НА ЯКУ МИ ЗАСЛУГОВУЄМО?

Незабаром Україна відзначитиме чверть століття свого незалежного існування. Час озирнутися, час підбити підсумки, час проаналізувати ефективність нашого поступу шляхом прогресу.

Чарівна українська мова — так і уявляеш того дядька, що, пройшовши значний відтинок життєвого шляху, зупиняє на хвилину свого вороного, аби підбити та поправити підсумки надбаного за пройдений шлях, аби відчувати їхню вагомість, а отже, не даремність витрачених зусиль.

Що ж маємо в наших підсумках, панове? Що надбали за роки незалежності — незалежності, яка апріорі передбачає найширші, найсприятливіші можливості для розвитку і процвітання? Візьмемо сухі цифри та факти. Так, за даними Світового банку, як спеціалізованої структури ООН, призначенням якого, як задекларовано, є зменшення бідності через надання низьковідсоткових позик, і який проводить щорічний моніторинг світових економік, Україна на момент своєї появи на світовій арені як незалежна держава перебувала на успішному 32 місці в списку найбагатших країн світу, випереджаючи економіки таких країн, як Гонконг, Португалія, Польща, Ізраїль, Нова Зеландія, Сінгапур, Чехія, etc (мал. 1).

Але, на диво, прогнозований розвиток України перетворився на стрімке скочування у провалля занепаду. Світ, у тому числі велика частина пострадянських країн, пішов уперед, а Україна на десятиліття застрягла у в'язку болоті безпорадної стагнації.

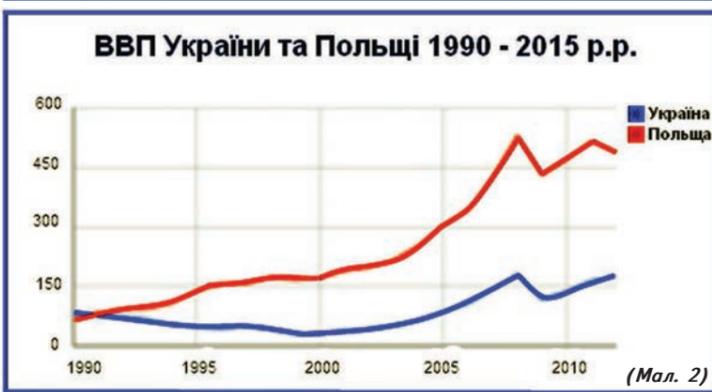
Графік порівняння зростання ВВП України і Польщі протягом 1990–2015 років наглядно засвідчує різні підходи влади цих країн до розуміння своєї місії, свого призначення (мал. 2).

На сьогодні Україна за рівнем ВВП на душу населення перебуває, за різними даними (МВФ, Світовий банк, ООН, ЦРУ), на 54–59 місці світового рейтингу.

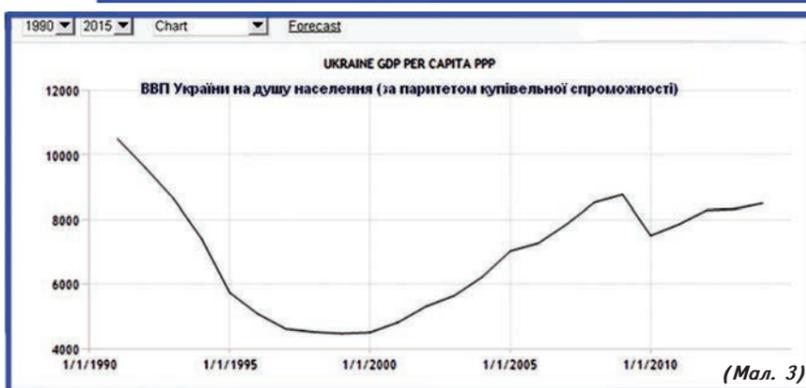
Як це стосується кожного з нас, наглядно показує графік змін ВВП в перерахунку на душу населення (з урахуванням купівельної спроможності) за період 1990–

Рейтинг	Країна	ВВП
31	Thailand	85,344,731,000
32	Ukraine	81,456,431,000
33	Hong Kong	76,887,163,000
34	Portugal	75,274,084,000
35	Algeria	62,045,098,000
36	Poland	58,975,896,000

(Мал. 1)

(Мал. 2)

(Мал. 3)

2014 рр. від Trading Economics (мал. 3).

Чи не нагадує він читачеві зігнуту спину поставленої на коліна України, яка марно силкується звести хоча б голову, — нашу з вами спину, панове?

ВВП на душу населення на сьогодні складає, за даними різних джерел, \$8 278 (МВФ) — \$8 508 (Trading Economics). Багато це чи мало? Все пізнається в порівнянні. За цим показником ми все ще випереджаємо аж одну світову економіку, а саме — Бельгію. ВВП на душу населення Анголи і Фіджі практично рівний українському. Попереду нас Ост-

рови Кука (\$9 100), Монголія, соціалістична Куба (по \$10 200 кожна) і т. д. Це при тому, що ВВП на душу населення лідерів неперівняно високий: Люксембург — \$92 400, Ліхтенштейн — \$89 400 і т. п.

Але ж і цей показник є нічим іншим, як середньою температурою по палаті. Хіба ж здивуєш когось, констатуючи той факт, що купка вчорашніх бандитів, шулерів і різноманих блакитних злодюжок, кого нині величаємо олігархами, володіють лівовою часткою того нікчемного ВВП!

(Продовження на 4–5 стор.)

Кримська ще «влада»...

ВІД КРЕМЛЯ В КРИМУ ЧЕКАЮТЬ НОВОГО «УПРАВЛІНЦЯ З ДЕСАНТОМ», ЩОБ «ВИЧИСТИТИ КРИМСЬКІ АВГІЄВІ СТАЙНИ»

У Криму все частіше критикують місцеву владу, яка керує на півострові після його анексії Росією. Черговий посил до Кремля — «почистити лави кримської влади від непрофесіоналів» — прозвучав від колишнього кримського депутата, юриста, першого заступника керівника Кримської республіканської організації Слов'янської партії Вадима Мордашова. В опублікованому 1 липня матеріалі Мордашова під назвою «Кримінальний рекорд «кримської команди переможців» він вказує на низку

гучних кримінальних справ, які останнім часом порушують проти чиновників у Криму, що, на думку Мордашова, вказує на рівень «професіоналізму» кримської влади.

«Команда переможців» встановила своєрідний рекорд — у кримській історії ще ніколи не було такого масового порушення кримінальних справ проти чиновників такого високого рангу. Вважаю, що викриття і кримінальні справи ще триватимуть», — пише Мордашов. (Продовження на 3-й стор.)

КРИМСЬКА СВИТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудова колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медалью Всеукраїнського товариства «Просвіта» «Будівничий України»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України
Регстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літвування з читачами - на сторінках газети.
Матеріали для друку приймаються в електронному вигляді. Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і редагувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Віддруковано в ТОВ «МЕГА-Поліграф», м. Київ, вул. Марко Вовчок, 12/14, тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@megapoligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ - ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-65
Р/р 37128003000584 в УДКСУ у м. Києві МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: vidavnictvo@gmail.com
Розповсюдження, передплата, реклама: тел. +38(044) 498-23-64; +38 (050)310-56-63

ПРЕЗИДЕНТ ВІДПРАВИВ ПРОЕКТ ЗМІН ДО КОНСТИТУЦІЇ В РАДУ

Президент України Петро Порошенко вніс у Верховну Раду проект змін до Конституції в частині децентралізації. Документ зареєстровано за № 2217а.

Децентралізація, перш за все, наближає владу до людини, а також є запобіжником авторитаризму і диктатурі. На цьому наголосив президент Петро Порошенко, презентуючи зміни до Конституції України, що стосуються децентралізації.

«По-перше, децентралізація наближає владу до людини на відстань протягнутої руки. Не треба виїжджати за межі міста для того, щоби вирішити більшість проблем — будувати школу чи реконструювати та модернізувати лікарню, прокласти нову дорогу чи залатати. То звідки краще видно відповіді на ці запитання — з вікна моєї Адміністрації чи будинку, де розташована влада в місті, селі, селищі? З коридорів

Кабінету Міністрів України на вулиці Грушевського чи з вікна міського голови? Я думаю, що ці запитання — риторичні, і відповідь на них є абсолютно очевидною. Тому свідомо і добровільно вперше погоджуюся віддати на рівень громад величезний обсяг повноважень і фінансових ресурсів, якими сьогодні розпоряджається президентсько-урядових виконавча вертикаль», — підкреслив П. Порошенко.

При цьому він зазначив, що належна повага до специфіки та традицій, які не суперечать загальнонаціональним інтересам та законам, котрі не суперечать базовому документу — Конституції України, зробіть нашу країну сильнішою і міцнішою, ста-

не надійним щепленням проти бацилі федералізації — і це друга перевага децентралізації.

Третьою перевагою, за його словами, є те, що децентралізація є надійним запобіжником авторитаризму і диктатурі, бо розосереджує владу між тисячами суб'єктів, де неможливо сконцентрувати владу в таких обсягах, коли влада вже стає небезпечною для людини і для країни.

«І, нарешті, децентралізація стане ще однією нашою цивілізаційною відмінністю від сусідів по радянському табору. Справжнє самоврядування неможливе в авторитарній державі, деспотія не терпить ані самостійності громад, ані, тим більше, свободи громадянина. Децентралізація наблизить нашу політичну систему до європейської. І цілком природно, що саме з європейськими стандартами місцевого самоврядування ми зв'язуємо нашу концепцію змін до Конституції в питанні децентралізації», — наголосив Глава держави.

ЧУБАРОВ НЕ ПОГОДЖУЄТЬСЯ З ПРЕЗИДЕНТОМ СТОСОВНО СТАТУСУ КРИМУ

Голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров не погоджується із Президентом України Петром Порошенком з приводу відновлення прав кримськотатарського народу як корінного народу Криму. Про це він повідомив у середу на своїй сторінці у Фейсбукі, коментуючи заяву Порошенка, — інформація «Крим.Реалі».

«Ми в боргу перед кримськотатарським народом...» — сказав Президент України під час презентації проекту змін до Конституції України у частині децентралізації. Пан президент цими словами ще раз визнав очевидне, а саме те, що протягом 23 років Українська держава уникала відновлення прав кримськотатарського народу на своїй власній землі», — повідомив Рефат Чубаров.

«Але аж ніяк не може погодитися з Президентом України в тому, що відновлення прав корінного народу півострова, мовляв, може бути забезпечено через надання йому права на «національно-культурну автономію», — додав голова Меджлісу кримськотатарського народу. За словами Рефата Чубарова,

ва, питання змін до інших розділів Конституції України, включно з розділом Х «Автономна Республіка Крим», будуть напрацьовуватися на подальших етапах конституційної реформи.

Водночас Чубаров висловив сподівання, що, представляючи у Верховній Раді України зміни до Конституції України в частині децентралізації, Президент України особисто (або через свого представника) публічно уточнить свою позицію щодо правового статусу АРК у складі України.

А вона, якщо виходити з міжнародного права, має бути сформульована однозначно — «Автономна Республіка Крим — національно-територіальне утворення на основі реалізації кримськотатарським народом свого невід'ємного права на самовизначення — є невід'ємною складовою частиною України і в межах повноважень, визначених Конституцією України, вирішує питання, віднесені до її відання», — підкреслив Рефат Чубаров.

Він додав, що «за відсутністю таких публічних уточнень» не зможе підтримати

своїм голосом запропонований проект змін до Конституції України в частині децентралізації. Також Рефат Чубаров повідомив, що про це ж буде просити і своїх колег — народних депутатів України.

Президент України Петро Порошенко заявив, що жодного спеціального статусу для Донбасу в частині змін до Конституції не передбачено, а для Криму і Севастополя збережуть автономний статус.

Раніше перший заступник Голови Адміністрації Президента України Віталій Ковальчук заявив, що в проекті Конституції не передбачається особливого статусу для окупованих територій. Про це він заявив на зустрічі з журналістами, під час якої роз'яснив деталі і процедури, що стосуються розробки, затвердження та внесення змін до Конституції в частині децентралізації влади в Україні.

У ЄВРОПАРЛАМЕНТІ НІКОЛИ НЕ ВИЗНАЮТЬ «КРИМНАШ»

Євросоюз ніколи не визнає дії Росії відносно Криму, адже це є порушенням міжнародного права. Таку думку в коментарі власному кореспондентів «Укрінформ» у Брюсселі висловив голова комітету у міжнародних справах Європарламенту Ельмар Брок, коментуючи ініціативу депутата Держдуми РФ денонсувати договір з Україною про українсько-російський державний кордон.

«Це питання слід розглядати у тому вимірі, що ми ніколи не визнаємо те, що Росія робить відносно Криму. Це — порушення

міжнародного права», — наголосив Е. Брок. Оцінюючи хід виконання Мінських домовленостей, європарламентарій відзначив певні позитивні зрушення щодо зменшення інтенсивності бойових дій та зменшення людських втрат. «Кожен повинен виконувати свою частину домовленостей. Останні пропозиції про децентралізацію є дуже важливими», — заявив Брок. Він зазначив, що російська сторона, у свою чергу, не виконала зобов'язання щодо відведення важкого озброєння. «Отже, ми повинні більше тиснути на контрольованих Росією сепаратистів, щоб вони виконали свої зобов'язання», — зазначив німецький політик.

РАДА ЗВІЛЬНИЛА МІНІСТРА ЕКОЛОГІЇ

Верховна Рада звільнила Ігоря Шевченка з посади міністра екології та природних ресурсів України. За це рішення проголосували 235 народних депутатів. Подання на звільнення було від Кабінету Міністрів.

Нагадаємо, уряд на своєму засіданні 24 червня ухвалив рішення внести до парламенту подання щодо звільнення Шевченка з посади міністра екології, який отримав пост за квотою «Батьківщини», за можливі корупційні дії. Урядовці пропонували Шевченку добровільно піти у відставку, однак той відмовився.

Депутат Олег Ляшко звинуватив Шевченка у тому, що під час пожежі на нафтобазі БРСМ під Києвом урядовець відпочивав у Ніщі, звідки повернувся приватним літаком депутата, экс-регіонала Олександра Онищенка. За ці звинувачення Шевченко пригрозив Ляшко судом. Згодом Шевченко заперечив, що з моменту виникнення пожежі перебував у Києві і тримав ситуацію під контролем. Він зауважив, що 6 і 7 червня був за межами України (пожежа сталася 8 червня), і про це нібито знав прем'єр-міністр Яценюк. Хоча Яценюк заявляв, що Шевченка не було на пожежі, коли горіло вже п'ять днів. Щодо перельотів літаком Онищенка, Шевченко зазначив, що вони приятелюють уже понад десять років, і раніше він теж приймав від нього такі «дружні жести»...

ВАСИЛЬ ГРИЦАК — ГОЛОВА СБУ

Народні депутати України підтримали подання президента Петра Порошенка про призначення на посаду голови Служби безпеки Василя Грицака, котрий після відставки минулого місяця Валентина Наливайченка виконував обов'язки голови СБУ. За це рішення проголосували 340 народних депутатів за необхідних 226.

«Призначення Грицака не було раптовим. Ми чотири дні зустрічалися зі всім депутатським корпусом. За дорученням президента, вношу подання на призначення Василя Грицака на посаду голови Служби безпеки України», — сказав з трибуни представник президента Степан Кубів. Разом із тим, кандидатуру не підтримала фракція «Самопоміч». «Одна з причин — це те, що ми не розуміємо, як у декларації людини може з'явитись така кількість машин. Вважаємо, що президент має знайти сильнішу кандидатуру», — пояснив таку позицію депутат від «Самопоміч», голова комітету ВР з питань запобігання і протидії корупції Єгор Соболев.

«НАМ ЗАВАЖАЄ ТА СИСТЕМА...»

Олександр Квіташвілі заявив про своє рішення піти у відставку з посади міністра охорони здоров'я України й оголосив, що написав заяву. Як передає кореспондент УНІАН, про це він повідомив на брифінгу в Міністерстві охорони здоров'я.

На його думку, якщо він залишиться на посаді міністра, це зашкодить країні. «Це для мене неприємно. Ця ситуація, яку треба пережити. Я ніколи в житті не чіплявся за свої посади. Для мене головне, аби в країні робилася добра справа. Я людина дуже цілеспрямована. У мене свої цілі і я звик доводити все до кінця. Я нікуди не їду. Я залишаюся в Україні і готовий допомагати новому міністру. Коли я приїжджав у грудні, я думав, що ми працюватимемо всі разом — і виконавча, і законодавча влада», — сказав О. Квіташвілі.

Міністр подякував за допомогу колегам, з якими працював. «Я бажаю всього найкращого Україні. Я — громадянин України і допомагатиму всім, хто потребуватиме моєї допомоги. Для мене важливіше ухвалення законів, ніж моя посада. Подивимося, наскільки законодавчий орган готовий прийняти зміни», — сказав О. Квіташвілі. «Нам заважає та система, яка цементувалася 25 років і зараз намагається вибити із себе реформи як чужорідне тіло. Я шкодую про це, бо залишився лише маленький крок — ухвалити зміни до закону про охорону здоров'я», — зазначив О. Квіташвілі.

ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ КРИМУ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ У ШТАТНОМУ РЕЖИМІ

В інформаційно-консультаційному центрі компанії «Крим-енерго» повідомили, що електропостачання споживачів у Криму в даний час здійснюється в звичайному режимі.

«Всі елементи енергосистеми в Криму працюють у звичайному режимі. Інформації про обмеження поставок електроенергії з території України не надходило», — повідомив диспетчер. Раніше, 30 червня, прес-служба Міненерго Росії розповсюдила повідомлення, згідно з яким компанія «Укр-енерго» нібито сповістила про плановане припинення поставок електроенергії в окупований Крим з 00.00 1 липня. Крім того, подібне попередження від Об'єднаних електричних мереж України отримала напередодні окупаційна влада Севастополя. Водночас держкомпанія «Укренерго» спростувала інформацію про попередження Міненерго РФ щодо припинення поставок електроенергії до Криму. Натомість повідомила, що з 1 липня 2015 року підвищується ціна на електроенергію для окупованого Росією Криму на 14% — до 3,42 руб. за кВт/год з 2,99 руб. за кВт/год. Незалежно від цього, ще на початку року було заявлено, що з 1 липня вартість електроенергії для населення в Криму підвищиться на 15%.

УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР У КРИМУ ВІДЗНАЧИВ ДЕНЬ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

У Криму 28 червня активісти Українського культурного центру провели заходи, присвячені Дню Конституції України. Про це розповів один із засновників центру Леонід Кузьмін, — інформує сайт «Крим.Реалі».

За його словами, Український культурний центр організував у Сімферополі лекцію, присвячену Конституції України. «У перебігу цього заходу озвучили всі історичні події, які відображають всю глибину українського конституціоналізму, початок якого дав гетьман Війська Запорозького Пилип Орлик. Не залишилися непоміченими й праці Михайла Драгоманова (Проект підстав статуту українського товариства), Михай-

ла Грушевського, Конституційні процеси часів УНР «Статут про державний устрій, права і вольності УНР» та Конституції України часів СРСР», — розповів Леонід Кузьмін.

Він додав, що окрему увагу під час лекції приділили питанню про децентралізацію, необхідність внесення змін до Конституції України.

Також активісти продемонстрували присутнім перші книги, які увійшли до української бібліотеки в Криму, над створенням якої працює Український культурний центр.

Після лекції представники Українського культурного центру поклали квіти до пам'ятника Тарасу Шевченку.

КРИМ. ЯК ПРИПИНИТИ ГОДУВАТИ ОКУПАЦІЙНУ ВЛАДУ?

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

До цієї схеми залучені не тільки продукти, а й будматеріали, постачання електрики й інше, що в більшості успішно перепродається завдяки значній різниці цін в Україні та РФ. Отже, головне сформульоване гасло проукраїнських кримчан: «Ми будемо терпіти, припинити підтримувати окупаційну владу з території материкової України! Це сприятиме і прискорюватиме повернення Криму в Україну».

По-друге, потрібно внести зміни в деякі ініціативи виконавчої влади. Наприклад, ті люди, які залишилися у Криму, але фактично є громадянами України, визнані нерезидентами з усіма негативними наслідками. Така норма також має бути переглянута, оскільки вона не сприяє збільшенню кількості прихильників України в анексованому Криму.

По-третє, порядок і режим перетину адміністративного кордону з півостровом потребує змін. Фахівці з питань безпеки стверджують, що поновлювати залізничне сполучення з Кримом надто небезпечно. Хоча теоретично можливо створити доволі потужний контроль на залізниці. Водночас не можна назвати вдалим існуючий напівлегальний перетин кордону автобусними сполученнями. Ми пам'ятаємо жасливі сцени під час зимового періоду, коли літні люди, інваліди, мами з маленькими дітьми мали проходити кілометри пішки.

БЕЗ АВАНТЮРИ З КРИМОМ НЕ БУЛО БИ І ДОНБАСУ

— Якщо всі необхідні законодавчі та виконавчі ініціативи будуть реалізовані, якими, на ваш погляд, мали би бути подальші кроки?

— Необхідно забезпечити максимально ефективний доступ до інформації з України, тобто потрібно позбавитися монопольного пропагандистського впливу російських ЗМІ в Криму. Тут може бути застосовано безліч підходів, у тому числі технологічних, щоб

протиставляти кремлівській пропаганді українську точку зору.

Паралельно, звісно, Україні потрібно діяти більш активно в інформаційному плані на міжнародному рівні, бо зараз увага тих, хто хотів би підтримати Україну, зосереджена переважно на війні в Донбасі. Ми (*громадянське суспільство* — ред.) докладаємо багато зусиль, щоб у самій Україні питання Криму і, насамперед, його корінного народу — кримських татар — не було відсунуте на другорядні позиції. Ми закликаємо це робити журналістів, політиків, дипломатів.

Донбас — це наслідок Криму, наслідок того аншлюсу, що заохотив кремлівське керівництво відтворити кримський сценарій у південно-східній Україні. Це була велика спокуса і водночас великий прорухаюнок кремлівських аналітиків. Майже безкровна окупація Криму дала надію Путіну, і його, очевидно, заперяли в цьому, що російськомовне населення південно-східної України так само вітає російські війська. Тоді були сподівання, що ця частина України також стане суб'єктом Російської Федерації, як і Крим, і буде сухопутний коридор. Але цього не вийшло.

СОЦІОЛОГІЯ В КРИМУ

НЕ ПРАЦЮЄ, ЯК І В РОСІЇ

— Як ви вважаєте, наскільки жителі Криму близькі або, навпаки, далекі від рішення повернутися до складу України?

— Думаю, що на сьогодні — ще досить далеко. Хоча такі тенденції певною мірою простежуються, але оцінити їх дуже важко — соціологія в Криму не працює. Ми знаємо деякі проекти, де опитування велося по телефону, в результаті яких з'явилася цифра, що 87% кримчан є абсолютно щасливими. Це — недостовірна інформація, і вже стає зрозумілим, що в самій Росії також неможливо соціологічними методами подати правдиву картину настроїв населення. Люди бояться.

У Криму у квітні працювала неформальна

делегатія з Туреччини, яка ознайомлювалася із ситуацією з кримськими татарами. На початку червня вони оприлюднили свій звіт, де у висновках, зокрема, зазначалося, що кримськотатарська спільнота переважно перебуває в стані не просто апатії, фрустрації або зневіри, а в стані жаху. Вони боялися розмовляти зі спостерігачами, реально відчуваючи загрозу репресій проти себе та членів сім'ї, оскільки окупаційна влада Криму намагалася не давати турецькій делегації ступити без супроводу жодного кроку. Це стосується не тільки кримських татар, а й усіх людей, які мають якусь проукраїнську позицію.

У Криму потрібен міжнародний моніторинг, зокрема, щодо порушень прав людини. Якщо будуть виграні перші судові позови, наприклад, у Страсбурзькому суді, це дасть надію на реальність повернення Криму, і буде суттєвим чинником.

Не менш важливими є також позитивні сигнали з боку України, що вона не забула і не забуде своїх громадян на півострові, і що вона вживає всіх можливих заходів, аби захистити їх, та розробляє реальну стратегію повернення Криму. Це потрібно, щоб уникнути стану безнадії серед проукраїнських кримчан.

У РОСІЇ НАВІТЬ ОПОЗИЦІЯ

НЕ ХОЧЕ ВІДДАВАТИ КРИМ

— За деякими експертними прогнозами, Крим може повернутися до складу України тільки після повалення режиму Путіна. Як ви оцінюєте таку можливість?

— Насправді, далеко не тільки в Путіні справа, і це означають багато експертів. Якщо якимось чином його відсунуть від влади, залишається партія війни, партія яструбів, яка може взяти верх. Крім того, російське суспільство продовжує перебувати в жасливому стані через вплив пропаганди.

Мене також іноді дивує російська опозиція. Переважна більшість із них, включно з Хо-

Н. Беліцер

дорковським, Навальним, Яшиним, — усі стверджують, що Крим неможливо просто повернути Україні. Мовляв, треба це робити поступово або домовлятися про спільний протекторат над Кримом — це, звісно, викликає сильну негативну реакцію. Як можна в Європі XXI століття просто анексувати частину чужої території, а потім міркувати, яким чином робити спільні кроки, встановлювати спеціальні режими тощо?

Те, що Росія сама добровільно під тиском піде на повернення Криму, мабуть, є найменш вірогідним. Але така можливість є: населення Росії, зазобоване пропагандою, має усвідомити, що країна доведе свою велич світові, якщо добровільно відмовиться від своїх амбіцій на Крим. Але, що важливо, росіяни не повинні сприймати це як свою поразку чи просто покарання за злочин — таким чином навряд чи можливо переломити настрої як в Росії, так і в Криму.

— Ви певний час були в Сполучених Штатах. Як американці сприймають проблему Криму?

— Усі, з ким я спілкувалася, сприймають дуже адекватно. Всі розуміють ситуацію, всі обурені поведінкою Росії. Багато хто також обурений позицією президента Обама, який чинить перешкоди для постачання Україні летальної зброї. Виступають за посилення санкцій. Експертні аналізи свідчать: неможливо таке забути, вибачити, потрібно вжити всіх заходів, щоб Крим був повернений.

Ярослав ДОВГОПОЛ

Вашингтон

«...КРИМСЬКІ АВГІЄВІ СТАЙНІ»

(Закінчення.)

Поч. на 1-й стор.)

Він зазначає, що через рік після «повернення Криму до Росії» соціальне невдоволення на півострові зростає, а «кадрова проблема» у владі існує.

«Тому Кремль повинен терміново вичистити кримські «авгієві стайні», захистивши російську репутацию від непрофесійної 5-ї колони у владі. І вихід тут єдиний — Кремль повинен на якийсь час направити до Криму з матеріалами свого досвідченого довіреного управління-господарника з десантом. Скажімо так — генерал-губернатора» рівня вице-прем'єра Козака. Бо тільки новий для Криму, потужний і ніяк не пов'язаний з так званою «кримською елітою» фахівець-управлінець зможе по-справжньому вирішити кадрову проблему в Криму і вивести Крим з цього глухого кута», — пише Мордашов.

У Криму останніми днями проходять гучні затримання чиновників, зокрема, міністр промислової політики російського уряду Криму Андрій Скринник підозрюється в пособництві у скоєнні розкрадання державного майна, вчиненому групою осіб за попередньою змовою в особливому великому розмірі. Начальника податкової служби Криму Миколу Кочанова суд посадив під домашній арешт, його спіймали на хабарі. Ще одна кримінальна справа порушена стосовно директора філії ГУП «Кримські морські порти» «Ялтинський торговельний порт» Дмитра Петрова. Його підозрюють у зловживанні службовим становищем, що призвело до недоотримання підприємством майже 6,5 млн. рублів доходів.

ua.krymr.com

Після перемоги так званої «кримської весни» лідер «команди переможців» Володимир Константинов сказав, що слід забути все, що було до 16 березня 2014 року, й оцінювати людей за їхніми вчинками після цієї дати. Але витримати статус-кво «команди переможців» не вдалося. Прокуратура почала порушувати справи проти учасників кримського Євромайдану, а члени «команди переможців» — колишні регіонали, які загрузли в корупції, — своїми витівками змусили обуритись (а швидше зробити вигляд) навіть самого Сергія Аксьонова.

На засіданні кримського уряду 9 червня 2015 року Сергій Аксьонов жорстко розкритикував високопоставлених членів партії «Єдина Росія», причетних до забудов на території палацових пам'яток і територіях, прилеглих до табору «Артек». Він зазначив, що «вони просочилися до «Єдиної Росії», і тепер щодо всіх таких осіб необхідно провести перевірку». За заявою Аксьонова, чистка в рядах «Єдиної Росії» необхідна, щоб показати громадянам, «кому вони зобов'язані тотальною несанкціонованою забудовою території», повідомляє РІА «Новості».

Та чи буде ця перевірка реальною? Чи «команда переможців» лише страєє повітряні мушкетери перед виборами до Держдуми Росії?

До речі, джерела з оточення Аксьонова повідомляють, що в Москві є думка висунути його разом із Константиновим до Держдуми і звільнити їхні ласі посади під цим слухним приводом для своїх людей. Але тепер, коли вибори перенесли на вересень 2016 року, вони можуть втратити своє крісло і з менш пристойного приводу.

Одним із кандидатів на крісло голови Криму джерела називають Олега Савельєва — міністра Російської Федерації у справах Криму. Ймовірно, великі московські бізнесмени готові почати ділити кримський пиріг, але їм потрібна підтримка своєї людини. По суті, особиста армія Аксьонова в особі самооборонного фактора навіть для най-

більш «авторитетних» бізнесменів з великої землі.

На минулий День Росії членів самооборони знов обладали і нагородили медалями. Ось що з цього приводу в соціальній мережі написав колишній ополченець Геннадій Лисов: «Справжній ополченець в ОПГ, що називається «ополченням Криму», не перебувають... Це дискредитація всього руху. Жодного з цих хлопців у складний час не бачив. Усіх справжніх нагородили ще минулого року. А це розраховуються за рейдерські захоплення майна з кримінальниками. Ганьба».

ПОЧЕТ ЗНИЩУЄ КРИМСЬКОГО «КОРОЛЯ»

Тому бізнесу з «великої землі» потрібні гарантії. Саме таким гарантом інтересів вар'ягів із російської «материка» може виступити Савельєв. Поки це все на рівні чуток, але, як кажуть, немає диму без вогню.

Слід відразу сказати, що Сергій Аксьонов регулярно підставляють його долбесні підлегли. Це й не дивно, адже в «команді переможців» виявилися всі ті ж, хто дербанував Крим за корупційного режиму Януковича. Причому моральне обличчя «його команди» тріщить по всіх швах.

Нещодавно кримчани з цікавістю розглядали фотографії голої дівчини, які заповнили Інтернет, вона брала участь в оргії в нічному клубі та один в один схожа на заступника міністра інформації... тиша з владних кабінетів.

До самого міністра Дмитра Полонського, відповідально за зв'язок і комунікації, вже багато запитань не лише у кримчан, а й у московських політиків. Ось що з цього приводу повідомляє сайт громадської організації «Мілі Фірка»: «Погану якість зв'язку в Криму член комітету Держдуми з регіональної політики Роман Худяков в ефірі «Російської служби новин» пояснив інертністю чиновників. «Є труднощі, але треба наших шановних чиновників піддувати ногою бити. Могли за такий

проміжок часу після референдуму вже зв'язок зробити хороший. Нікому це не треба. Чиновники в цьому не зацікавлені», — сказав він». Кримчани вже не соромляться у висловах щодо оцінки діяльності Полонського.

«Полонський ніколи не налагодить роботу зв'язку, телебачення і всього того, за що він відповідає перед кримчанами. Він прийшов на цю посаду не заради роботи, а заради бюджетних грошей, які видає через усі ці підприємства і «розв'язує» проблеми їхніх керівників, коли хто-небудь із них накосячить. Той

ців усілякими перевітками відмовляється від свого бізнесу і продавати його імперії підприємливого вице-прем'єра».

До речі, кримчани добре знають історію кар'єри пана Янакі... Сам Леонід Грач в інтерв'ю газети «Високий зам» так розповідав про свого колишнього родича: «Для мене це досі внутрішня трагедія, тому що дочка одна виховує онуку, в друге заміж не вийшла. Не хочу грубо говорити про батька моєї онучки, з яким вона, до речі, не спілкується, якого викинула зі своїх думок і почуттів, але він — негідник. Я прийняв його до нашої родини, не «міряючись», ким він був, а ким я. Не зважав на розмови, що для дочки секре-

поки Полонський «сидить» на посаді, нема чого нам, кримчанам, чекати хорошого» — пише Ольга Іванова в соціальній мережі.

А ось ще один заступник Аксьонова Микола Янакі теж неодноразово підставляв шефа. Він опікується якраз земельними питаннями. Нещодавно відомий кримський правозахисник Жан Запрута публічно звинуватив вице-прем'єра в конфлікті інтересів. Рада міністрів Республіки Крим своїм розпорядженням виділила понад 2 тисячі квадратних метрів землі матері вице-прем'єр-міністра Миколи Янакі. При цьому високопоставлений чиновник, згідно з документом, буде ще й контролювати виконання розпорядження. За законом вице-прем'єр мав повідомити про існування конфлікту інтересів «голові Криму» Сергію Аксьонову. А як він не зробив цього, то, згідно із законодавством Росії, його мали покарати аж до звільнення з посади. І знову... тиша. Причому джерела з кримського Радміну повідомляють, що Микола Янакі гребе під себе все, що можна і що не можна. Особливо, за їхньою інформацією, йому сподобалося захоплювати бізнес українських бізнесменів. Користуючись своєю владою, він змушує українських підприєм-

таря обкому партії хлопець із села, у якого батько працював завгаражем колгоспу, не пара. Зустрілись вони з донькою, сподобались одне одному — будь ласка, живіть. Спочатку жили з нами, квартира у нас тоді була 43 «квадрати», і сім людей. Потім не без моєї допомоги Янакі «оперився», став на ноги, і після всього — така зрада...»

А тут ще й права рука Аксьонова перший вице-прем'єр Михайло Шермет глибоко шокував кримську громадськість після того, як «Федерал-Пресс» викрила, що компанія, чийми засновниками, за інформацією джерела в Радміні Республіки Крим, є теща першого заступника Аксьонова та дружина його соратника Ігоря Бурмістрова, виграла торги з охорони ДУП РК «Чорноморнафтогаз». Згідно з опублікованою на сайті держзакупівель Росії інформацією, заявки із запиту цін подали ТОВ «Приватне охоронне підприємство «Сокіл» (Сімферополь), що запропонувало свої послуги за 76,1 мільйона рублів, ТОВ «Приватна охоронна організація «Кварц» (Екатеринбург) — за 91 мільйонів рублів, ТОВ «Приватна охоронна організація «Центуріон» (Курган) — за 71,17 мільйонів рублів, ТОВ «Приватне охоронне підприємство «Скорпіон» (Домоделово) — за 73,92 мільйонами рублів, ТОВ «Охоронне

агентство «Безпечне місто» (Краснодар) — за 62,74 мільйонами рублів, ТОВ «Застава» (Сочі) — за 69,37 мільйонами рублів, ТОВ «Приватне охоронне підприємство «Патріот Криму» (Ялта), очевидно, замовником допущена помилка в найменуванні компанії, насправді, зазначена особа називається ТОВ «Приватна охоронна організація «Патріот Криму», ІПН 2320197832) — за 91,22 мільйонами рублів.

Конкурсна комісія ДУП РК «Чорноморнафтогаз», розглянувши документацію, відмовила шістьом із семи — у протокіл розгляду, порівняння, оцінки та відхилення пропозицій конкурсних вказували на те, що їхні котировальні заявки не відповідають вимогам і технічним характеристикам предмета закупівлі. Переможець тендера став «Патріот Криму» — як пояснювалось у згаданому вище протоколі, «з метою недопущення виникнення ситуації з відсутності охорони на стратегічно важливих об'єктах ДУП «Чорноморнафтогаз». «Патріотична» заявка з 91,22 мільйона рублів — найдорожча з усіх поданих — названа «найбільш економічно вигідною». Видно, що ця історія не просто погано пахне, вона смердить корупцією, що пронизала всі високі кабінети «команди переможців».

Аналітики зазначають, що градус невдоволення в Криму зростає. Багато кримчан кажуть і, серед іншого, відкрито пишуть у соцмережах, що готові терпіти труднощі, але не готові терпіти корупціонерів і аморальних людей у високих кабінетах. Можна припустити, що останні гучні справи на аксьоновських «міністрів» Городєцького, Скринника і Кочанова — це реакція російських спецслужб на цей наростаючий градус невдоволення кримчан. Наступні на черзі — його заступники, а там і до перших осіб «команди переможців» рукою подати. І, судячи з бурхливих обговорень у соцмережах останніх подій, кримчани в цьому солідарні з фразою Ніцше: підштовхни того, хто падає...

Зарема СЕЇТАБЛАСВА, кримський оглядач

(«Крим.Реалі»)»

ВЛАДА, НА ЯКУ МИ ЗАСЛУГОВУЄМО?

(Продовження.

Поч. на 1-й стор.)

Фактично, зусиллями бездарних урядів, які хоч і опосередковано, але саме ми приводили до влади, Україну перетворено на четверту з найбідніших економік світу. Деніел Фішер у своїй праці «Найгірші економіки світу» пише про це так:

«No. 4. Ukraine has rich mineral and generous farmland resources and could become a leading European economy — yet per-capita GDP trails far behind even countries like Serbia and Bulgaria. The U.S. State Dept. blames «complex laws and regulations, poor corporate governance, weak enforcement of contract law by courts, and particularly corruption». (Daniel Fisher, The World's Worst Economies)

(№ 4, Україна має багаті сільськогосподарські ґрунти, щедро надарована природними копалинами і могла б стати провідною європейською економікою, але ж ВВП на душу населення тягнеться далеко позаду таких країн, як Сербія та Болгарія. Державний департамент США винить в тому «складні закони і правила, погане корпоративне управління, слабке застосування договірних прав в судах, і особливо — корупцію».

Безперечно, така ситуація не могла не позначитись на HDI — показнику людського розвитку (ПЛР), який є осередником показником досягнень у трьох базових вимірах людського розвитку: довготривалості здорового життя, гідному його рівні та знаннях. На жаль, доводиться визнавати, що, маючи добрі стартові можливості 1990 року, ми, на відміну від переважної більшості країн, які займали приблизно однакові, а то й значно гірші вихідні позиції, ледь просулися вперед. У подальші роки країни значно випередили нас, інша — практично наздоганяє (мал. 4).

У чому ж причина такої дивовижної неспівпадіння? В чому причина бездумної руйнації власної країни, нищення перспектив — не

лише сьогоднішнього, а й прийдешніх поколінь? Чи те можна пояснити лишень складними законами, поганим корпоративним управлінням та корупцією, як про те зазначено Державним департаментом США, поза тим, що то, безсумнівно, дуже серйозні завади? Наврядчи. Але погляньмо, як те нам пропонують, на корупцію.

Її рівень в Краї і справді страхотливий. Так, за даними Transparency International, показник сприйняття корупції (ПСК) для України дорівнює на сьогодні 26, а це значить, що ми перебуваємо майже на дні корупційної пірви, якраз між Угандою, яка попереду нас, і Бангладеш, влада якої виявилась (на диво!) ще більш корумпованою за нашу (мал. 5).

має такі можливості українська влада? Чи використовує вона їх? Має і якнайширше використовує, чому всі ми є свідками. Більше того, корупція в Україні — це не корупція окремих чиновників. Її метастази, що пронизують все суспільство, зовсім не є чимось хаотичним. Навпаки — це чітко централізована та глибоко структурована згори донизу — і саме в цьому напрямку — система. І саме тому спроби боротися з її окремими проявами є неефективними, більш того, — такими, які стимулюють систему до вдосконалення. Знищити корупцію зможемо, лише злававши основи самої її системи. А проте ж сама корупція, попри всю її відразливість і небезпечність, як на

Відсутність національної еліти, яка була б невід'ємною частиною свого народу, не може не спричинитися до гіркого розчарування навіть тоді, коли скупа пані Доля надавала найширші можливості. Ось один лише приклад. На історичному зламі, коли царську імперію ще не змінила імперія більшовицька, з'явився цілком реальний шанс підвестися з коліна, вибудувати власну незалежну державу. Чи скористалася тим шансом Україна? Народ докладав героїчних зусиль. Гуляй-поле, Холодний Яр — то лише два приклади прагнення народу до незалежності. А що ж еліта? Зовсім невелика купка намагалась творити свою незалежну державу. Тим часом, хтось занесений на верхні щаблі

великою мірою конгломерат нащадків уже згаданих «послушних» і відверто «чужого» (як в тому фантастичному фільмі), насильно вживленого в наш організм.

Чи зацікавлені, насправді, нащадки тих «послушних», що так довго й віддано горнулися до підніжжів тронів чужих владик, що та їхня звичка проросла в їхні гени, бути справжніми державцями, добрими пастирями свого народу? Чи можуть зробити успішною Українську державу нащадки імперських функціонерів, які століттями нищили мову, культуру, нищили одвічний потяг народу до незалежності? Але ж правда в тому, що це саме вони до сьогодні очолюють державу: засідають у парламенті, «решають дела» в уряді, надсадно кричать з трибун опозиції...

Щодо народу, позбавленого національної еліти, — фактично обезголовленого, — то йому довго і методично прищеплювано психологію бездумного раба. Там, де це не спрацювало, на допомогу приходили в'язниці, сибіри та голодомори. Така політика, цілеспрямовано насаджувана протягом століть бездержавності, не могла не результуватися в глухий байдужості основної маси населення до процесів державотворення, в крайньої ньюхотливості, в сприйнятті держави як чогось чужого, лихого, брудного і небезпечного.

Хіба не звідси ростуть ноги наших приречено-безуспішних спроб переобрати погану владу? Вибираємо ж не розумом, а «серцем», причому щоразу з того самого пліснявого поріддя, від якого незмітно відгонить гречкою... Хтось дуже мудрий вклав у наші голови, що вибрати у владу треба в жодному разі не з бідних (бо неуспішні — не надбали), а об'ємні землі етнічних росіянів, з числа яких, зрозуміло ж, витворювались «руководящіє товарищи», котрі залізною рукою — не свої, не шкода — проводили генеральну лінію партії.

А хіба менші шанси ми мали у 1991-му, 2004-му роках? І як ми скористалися ними?

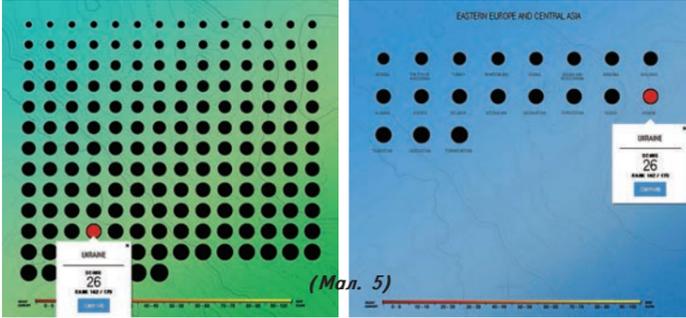
Маємо, отже, бути свідомими щодо джерела наших проблем. Маємо усвідомлювати, що сутність того, що претендує зватися сьогоднішньою українською елітою, є, насправді,

«Beyond income, corruption extends to economic development», says Transparency International's Robin Hodess, group director for research and knowledge. «All of the indices that reflect human development suffer. Where government doesn't work, economies don't grow».

«Окрім прибутків, корупція поширюється на економічний розвиток», каже директор групи дослідження і знання Transparency International Робін Годесс. «Страждають всі показники, що відображають людський розвиток. Де уряд не працює, економіка не зростає». Хіба це не про нас, панове?

Але, що є корупція? За визначенням професора Стівена Морріса, політична корупція є незаконним використанням громадської влади на користь приватних інтересів. Деніел Кауфман зі Світового банку розширює поняття корупції до такого, яке включає в себе «легальну (узаконену) корупцію», де владою зловживають у межах закону, оскільки ті, хто при владі, часто мають можливість застосовувати закон для власного захисту. Чи

мене, є явищем похідним. Найважливішою причиною неспівпадіння незалежної України була і, на моє глибоке переконання, досі залишається, навіть після трьох Майданів і «Кучмугеть», відсутність у Краї, за великим рахунком, зрілого громадянського суспільства. У всій Україні на сьогодні не набереться й десятиків створених ініціатив громадян та юридично зареєстрованих територіальних громад. Чи це не показник зрілості суспільства? Причини того сумнівні. Перебування протягом століть на задвірках імперії, де найменшими порухами твоїми керували заїди, для яких твої історія, культура, традиції були, у кращому разі, предметом поблагливого ігнорування, а мова сприймалася якоюсь потворною недолугістю, не минається без шкоди. Протягом довгих століть того імперського мороку питому українську еліту було практично повністю знищено. Непокірних вбивали, а «послушних» надавали певні пільги, відрощували як манкурти допомагали чужинській владі впрягати в ярмо власний народ.

(Мал. 5)

Кр/рік	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Україна	0.705	0.668	0.713	0.720	0.726	0.729	0.722	0.726	0.730	0.733	0.734
Литва	0.737	0.757	0.806	0.814	0.820	0.827	0.833	0.829	0.828	0.831	0.834
Польща	0.714	0.784	0.803	0.808	0.812	0.817	0.820	0.826	0.830	0.833	0.834
Туреччина	0.576	0.653	0.687	0.698	0.706	0.710	0.716	0.738	0.752	0.756	0.759
Китай	0.502	0.591	0.645	0.657	0.671	0.682	0.693	0.701	0.710	0.715	0.719
Куба	0.729	0.742	0.786	0.806	0.822	0.830	0.832	0.824	0.819	0.813	0.815
Чилі	0.704	0.753	0.785	0.784	0.792	0.805	0.804	0.808	0.815	0.819	0.822

(Мал. 4)

чим чи не найважливішим інструментом народовладдя. Комітет виборців України, громадська мережа «Опора» є прикладами поступового пробудження суспільства. Проте навіть найефективніший контроль за виборами не є достатнім засобом ґрунтового перезавантаження влади.

На мою думку, ще одним важливим кроком на тому шляху мало б бути ухвалення Верховною Радою прийнятні доводимо виписаних, простих до застосування законів — закону «Про імпичмент Президента України» і закону «Про відкликання народного депутата України». Перший з двох наразі існує, але виписаний таким чином, що його практично неможливо застосувати. Другий є, безперечно, значно важливішим, але нагальна потреба в ньому, на жаль, і досі не усвідомлена широким загалом. На загал нову думку донести завжди непросто. Вдесятеро важче зробити це, коли її не готові сприйняти, і стократ, коли сприйняти її не бажають. Намагання автора в дні минулого Майдану переконати, насамперед політиків, які позиціонували себе як такі, що обстоюють інтереси народу, в необхідності щонайшвидшого написання та ухвалення цих законів, ниталися на певне несприйняття. Так, якщо нардепи не мали нічого проти закону «Про імпичмент Президента України», то закон «Про відкликання народного депутата України» волило трактувати як закон про позбавлення депутатської недоторканності. Зауваження про те, що їхня суть зовсім різна, натикались, як правило, на те, що коротко можна назвати глухим несприйняттям. Це ще раз доводить ту прописну істину, що всяка система — система влади, насамперед, — має очевидну тенденцію до консервації і самовідтворення.

Радше те, що на рівні пересічних громадян Майдану (якщо пересічними можна назвати тих, чиїми зусиллями було зметено режим Януковича) і знаходив і розуміння, і підтримку. Насправді, саме вони є справжньою елітою України, її надією, її майбуттям. Повертаючись до причин неспівпадіння України на шляху прогресу, не можна не згадати надмірної концентрації повноважень у руках державної влади. Але ж ми були свідками того, наскільки неефективною показала себе радянська планова система господарювання. Саме вона призвела до краху Радянського Союзу. Саме вона доводить до зубожіння Північну Корею, Кубу, інші країни, де влада намагається контролювати найменші порухи життєдіяльності держави.

Чи ж не те саме маємо і в Україні? Чи ж не в цьому одна з найголовніших причин занепаду економіки і процвітаючої корупції? Погляньмо: попри показну зміну назв, система влади в Україні не надто змінилася від радянських часів.

Задря об'єктивності варто визнати, що наша «чужоманкуртна» влада протягом усього цього часу не втомно вдосконалювала виборчу систему з тим, щоб: а) реальні представники народу практично не мали шансів потрапити у владу, б) ефективно нейтралізувати тих небагатьох, хто зумів подолати їхні перепони.

Попри все, маємо спроби встановити контроль над

(Закінчення на 5-й стор.)

Так, ми маємо президента з його державними адміністраціями (чим не перший секретар КПУ з його обкомами та райкомами?), маємо все ті ж анекдоти безпорадні Ради, все тих же послужливих владі прокурорів, усе ті ж слухняні суди...

Верховна Рада, скажете ви, — ось ознака змін, ознака демократії. Номінально, так. Проте, як я те бачу, ВР лише мавпує законотворчий процес, приймаючи тисячі недосконалих законів, які вже наступного дня потребують внесення численних поправок і доповнень. Нефаховість, безвідповідальність абсолютної більшості наших депутатів, насправді, пригнічує. Є потреба продовжувати?

Саме тому демонтаж старої системи влади є завданням першочерговим. Саме тому, з щирою надією сприймаю перші, хай і дещо несміливі, кроки на шляху децентралізації. Маємо при тому дуже пильно відстежувати хід того процесу, аби він не перетворився на чергову профанацію.

Не ідеалізуємо і не оспівуємо державу. Вона — не більше, ніж інструмент, потрібний для збереження, найперше, як би те не видавалось дивним, нашої мови, культури, традицій, бо саме вони утворюють нашу неповторну ідентичність як етносу. А ще вона потрібна для застосування інтересів цілої громади на світовій арені.

Чи того достатньо, аби зберігати, піклуватися, розвивати свою державу? Цілком достатньо.

Задумайтесь: ми можемо досягти якого завгодно великого успіху, багатства, визнання деінде в світі, влившись в інші спільноти, розчинившись в них, але ми втрачаємо при тому щось невлітливо тонке, ефемерне, але настільки важливе, що заповнити ту порожнечу, насправді, нема чим.

Хтось покрутить пальцем біля скроні, мовляв, про що ти, чоловіче? Тут вижити б, утримати душу в тілі, а ти про такі дрібниці!

Панове, я мовлю не про «вижити», а про «жити». Щодо «дрібниць», то чи не ця «дрібниця» змушує закинути далеко від історичної батьківщини ірландців принаймні раз на рік вдягати зелені куртки та капелюхи, шотландців — кілти та беретти, українців — вишиванки, співати напівзабуту мовою напівзабутих, але таких милих пісень, ностальгуючи за полишеною батьківщиною?

Так, ми можемо пробувати підтримувати свою ідентичність у межах острівця сім'ї, увійти до архіпелагу діаспори і так намагатися зберегти свій світ, залишатися самими собою, але ніде нам не вдасться почуватися повною мірою вдома, як на власній землі, в прихистку власної держави.

Тож, аби жити справді повноцінним життям, бути щасливими на Богом даній землі, нам варто докласти всіх своїх зусиль, щоби збити свою владу ефективно, а державу, відповідно, успішно. Адже ми застосовуємо на це, товариство, чи не так?

Валентин БУТ

Крим

УКРАЇНА. ОСОБИСТІЙ ПРИКЛАД ПРЕЗИДЕНТА?

Здавна відомо, що публічні особи через свою знаність, через постійну присутність в інформаційній сфері, через контроль важелів влади та здійснення якихось важливих для суспільства функцій суттєво впливають своїми діями на формування громадських зразків поведінки, пропонують певні позитивні чи негативні моделі вчинків.

Зрозуміло, що найбільш важливі та дієві приклади соціальної активності пропонує своїми публічними кроками Глава держави, бодай тому, що до його дій прикута особлива увага громадян. Усе, що лідер сказав і зробив, уважно аналізується і стає підставою для часом велими далекосяжних висновків, для наслідування чи навпаки — протестів. Але однозначний пріоритет мають практичні дії президента, бо саме вони формують морально-політичну матрицю нації. Адже маси (насамперед чиновників!) дивляться не на те, що президент сказав, а на те, що він зробив. Хоча часто-густо слово керівника такого рівня таж є ділом...

Будь-які закони не будуть діяти, якщо поведінка керівних осіб буде їх заперечувати. Президенти Кравчук і Кучма виголосили багато промов на захист української мови, однак, опиняючись на територіях південнієї Полтавщини, негайно переходили на російську мову.

Для тисяч урядовців це означало, що до 10-ї статті

Конституції України (про державність української мови) можна не ставитися серйозно, нею можна нехтувати і на практиці вона не є обов'язковою. Така собі юридична «прикраса»... Особистий приклад президентів відіграв могутню роль, ніж усі писані закони, інструкції та публічні заклики. Бо слова президента на публіку — то лише слова, а його дії показують, що він насправді думає, коли не має можливості висловитися відверто.

Укази Кравчука та Ющенка про ліквідацію тоталітарної монументальної пропаганди абсолютно не випадково скрізь, крім Західної України, було проігноровано. Адже автори указів не вимагали виконання, не стежили за результатами, не карали саботажників, що таж давало сигнал тисячам урядовців, що укази мають пропагандистсько-декларативний характер і не є обов'язковими до виконання.

Операція «дискредитація» Дії чинного Президента України Петра Порошенка дуже нагадують найгірші особливості політики його попередників, а часом своїм негативом їх перевершують. Днями Порошенко виступав перед громадськістю міста Маріуполя і сам торкнувся питання про нещодавно підписані ним закони про декомунізацію, згадавши, що в призовському місті до нього зверталися місцеві мешканці з питанням, чи треба

їм буде перейменувати металургійний комбінат імені Ілліча. Відповідь президента Петра Порошенка була феноменальною для будь-якої правової держави: «Якщо маріупольці вирішать, що не треба, то й не треба».

У перекладі на адекватну правову мову це означає, що маріупольська громада сама може вирішувати, які саме закони України їй виконувати, а які не виконувати. Себто закони України для деяких місцевих громад втрачають обов'язковий характер і набувають суто факультативного значення.

Проте закон, який не є обов'язковим, насправді, не є законом. Порошенко де-факто дезавував власний підпис під законом про декомунізацію. А його уявлення про децентралізацію мають деструктивний, руйнівний зміст, коли будь-яка місцева громада може за бажання ігнорувати загальнодержавне законодавство, виконуючи лише ті норми, що їй сподобаються. Це навіть гірше, ніж федералізація, бо й там автономні землі повинні дотримуватися в обов'язковому порядку федеральних законів.

Постає таке запитання: як тепер президент закликати громадян до законності? Друге запитання: закон про декомунізацію, підписаний Порошенком, розрахований лише на окремі регіони, а не на цілу Україну? Власне, так і було рані-

ше: антикомуністичні укази Кравчука та Ющенка виконали там, де їх хотіли виконувати: на заході України. Тобто нічого не змінилось. Третє запитання: децентралізація за Порошенком означає хаос, анархію, правовий нігілізм і втрату управління країною, коли в Києві писатимуть закони, а в регіонах на них плюватимуть, посилюючись на свої феодальні привілеї від президента?

Випадок Наливайченка та інших

Щойно шеф СБУ Валентин Наливайченко від антикорупційних промов перейшов до практичних дій (тінь звинувачень у корупції лягла і на «любих друзів» Порошенка та його висуванців), як Наливайченко зняли з посади. Показово, що в цей же самий час генерального прокурора Шокіна, незважаючи на казус нардепа Сергія Ключова, якому дали можливість спокійно втекти за межі України, не чіпають. Начальника Генштабу генерала Мущенка, незважаючи на всі провали і поразки, не чіпають. А керівника відомства, яке на тлі інших силових структур (МО, МВС, ГПУ) виглядає найбільш пристойно, звільняють... Відчувається, що причиною є зовсім не інтереси держави.

Чи не призведе це покарання Наливайченка до прикрого ефекту, коли в Україні та за її межами будуть думати, що саме Петро Порошенко причетний до якихось схем і

є головним гальмом антикорупційної боротьби? Це мало б трагічні наслідки для цілої країни і позбавило б нас міжнародної підтримки. Адже дуже великі підозри викликає той факт, що в Україні нині не переслідують людей, пов'язаних зі злочинами Януковича, як за Ющенка не чіпали Кучму та його оточення.

Народний депутат Єгор Соболев, виступаючи з трибуни Верховної Ради, заявив, що нинішня влада уклала з владою Януковича «пакт про ненапад». Нардеп Андрій Ільченко назвав чинну ситуацію «змовою еліт». А деякі політологи вже кваліфікують режим Порошенка як режим «Януковича-2».

Можливо, все, що відбувається, пов'язане з «кредитною історією» самого бізнесмена Порошенка, який був одним із засновників Партії регіонів і міністром уряду Миколи Азарова за Януковича? Чи не є пан Порошенко генієм пристосуванства і чи варто в такому випадку вимагати від нього принципів у політиці? Знати б тільки, чого чекати нації від таких людських якостей першої особи Української держави...

Р. С. Судячи з усього, збираються хмари над головою шефа Одеської ОДА Міхеїла Саакашвілі, бо його діяльність в Одесі створює різкий контраст із політичною і особистою поведінкою президента. Тож у Порошенка виникає дилема: або самому діяти як одеський керівник, або терміново відправити Саакашвілі у відставку. І призначити іншого, з урахуванням головної особливості кадрових рішень Порошенка: повного ігнорування принципу трьох «п»: патріотизм, професіоналізм, порядність. І з безмежним культом особистої відданості...

Ігор ЛОСЄВ,
кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології НаУКМА
<http://www.radiosvoboda.org>

ТИМ ЧАСОМ...

З ЖУРНАЛІСТОМ «ДОРОЖНЬОГО КОНТРОЛЮ», ЯКИЙ ВІДЗНАВ ПОРУШЕННЯ ПРОКУРОРА, НАМАГАЮТЬСЯ РОЗПРАВИТИСЯ ЧЕРЕЗ ВІЙСЬКОМАТ

Військкомат Шепетівки (Хмельницька область) почав цікавитися журналістом «Дорожнього контролю» — Захід» Олегом Орленком після того, як він опублікував на YouTube відео, де зафіксоване порушення правил прокурором міста Владиславом Піонтковським. Про це повідомляється на сайті видання.

«Два тижні тому виклав на свій відеоканал в ютубі відеоролик, на якому шепетівський прокурор Владислав Піонтковський, користуючись своїм службовим становищем, припаркував свій автомобіль прямо на перехресті та вийшов у магазин за цигарками. Через два дні до мене завітала працівниця військкомату. Збіг

обставин? Мабуть, ні. Почали заходити двічі на день, та найбільш драгувало те, що після дев'ятої вечора. Спочатку говорили, що уточнюють списки, потім сусідам розповідали, що принесли повістку, але нічого не віддавали», — каже журналіст.

Пан Орленко вважає, що таким чином працівники військкомату намагалися чинити моральний тиск на його батьків, а йому самому не телефонували, хоча знали номер телефону. Тому він вирішив сам зв'язатися з ними.

«Знайшов номер представника військкомату з призовної комісії. Зателефонувавши до нього, я сильно здивувався почуттю. Він, не знаючи, що я фіксую розмову, повідо-

мив, що: «...Відносно тебе надійшла команда з області, не знаю, з ким ти сварився чи не сварився». Це все він розповів сам, я навіть в нього нічого не запитував. Висновок. Незважаючи на те, що нещодавно Президент України вніс корективи за відповідальність стосовно журналістського переслідування, незаконні зловживання службовим становищем тривають. Образливо те, що люди борються за краще майбутнє, а посадові особи, які мають зв'язки, вирішують проблеми незаконним шляхом», — каже Олег Орленко.

«Дорожній контроль» — Захід» таж повідомив, що журналіст нещодавно переніс операцію на видален-

Генеральній прокуратурі відоме місце перебування голови Апеляційного суду Києва Антона Чернушенка, дозвіл на затримання й арешт якого напередодні дала Верховна Рада України. Про це Радіо «Свобода» повідомили у прес-службі відомства, проте не уточнили, де саме перебуває Чернушенко.

Раніше повідомлялося, що 1 липня Чернушенко не з'явився на робочому місці. Дружина Чернушенка сказала, що її чоловік у відпустці.

30 червня Верховна Рада надала згоду на затримання та арешт (взяття під варту) судді Апеляційного суду міста Києва Антона Чернушенка. 24 червня ГПУ повідомила про підозру Чернушенку у вчиненні незаконного втру-

чання в роботу автоматизованої системи документообігу суду та постановлення свідомо неправосудних судових рішень.

25 червня ГПУ і СБУ провели обшук в одному з будинків Чернушенка, виявивши там зброю і патрони, постанови суду з грифом «таємно», документи на виконання значних сум коштів на будівництво, талони на пальне та державні номерні знаки.

Антон Чернушенко всі звинувачення заперечує.

Міністр МВС України Арсен Аваков усунув від роботи весь склад ДАІ Миколаївської області. Таку заяву міністр зробив 1 липня

перед особовим складом Державтоінспекції в Миколаєві, куди приїхав після оприлюдненого в соцмережах відео, на якому зафіксовано факти хабарництва співробітниками ДАІ в Коблево, повідомляє «Укрінформ».

«Мені набридло дивитися на безсоромні очі ДАІшників. Увесь склад ДАІ Миколаївської області буде виведено за штат і звільнено з посад. У четвер ви повинні прибути до міліції для визначення порядку атестації. Кожен, хто хоче працювати в новій поліції, має довести це», — підкреслив Аваков.

Він уточнив, що конкурсний прийом стартує з 27 липня. До того часу замість ДАІ патрулювання в Миколаївській області здійснюва-

тими спецпідрозділ «Миротворець», бійців якого Аваков привіз з собою, а таж спецпідрозділи «Миколаїв» і «Кобра».

Як повідомлялося, в мережі Інтернет громадський активіст оприлюднив скандальне відео, на якому зафіксовано факти зупинки інспекторами ДАІ на посту ДПС «Коблеве» вантажних транспортних засобів, перевірки документів і отримання від водіїв-далекобійників грошей. За цим фактом керівництвом УМВС у Миколаївській області призначено службову перевірку.

Начальник Головного управління МВС в Одеській області Георгій Лорткіпа-

нідзе заявив, що в Одесі за період його роботи вже немає «зłodів у законі».

«Я вже 10 днів, як вступив на посаду. Дуже багато проблем, які потрібно швидко усувати. Є наркотики, корупція, кримінал. До мене були «зłodі в законі». За півтора тижня нам вдалося зробити так, що в даний момент у місті Одеса їх немає», — повідомив він.

Начальник одеської міліції визнав, що основною проблемою залишається корупція. Таж він зазначив: «Міняємо всіх майже ключових начальників, які працюють там. Усі заступники призначені інші, міняємо начальника управління та максимально намагаємося тих, кого не переробимо, міняти».

КОМІТЕТОМ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ СХВАЛЕНО РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО КРИМУ

У травні цього року з ініціативи громадських організацій та міжфракційного депутатського об'єднання «Крим» у Комітеті Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування відбулися слухання «Питання тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь».

Під час заходу його учасники говорили про те, що державна влада, стикнувшись з російською агресією, виявилась не готовою до ведення ефективної політики, зокрема, щодо захисту прав та свобод громадян України, які виїхали з анексованого Криму, як і тих, хто залишився на півострові. Учасники також наголошували на тому, що органи та інститути державної влади, на жаль, обмежуються сьогодні лише декларативними заявами про обов'язкове повернення Криму, але при цьому немає жодної конкретизації в діях.

Результатом роботи слухань стали схвалені 3 червня Рекомендації щодо Криму, які адресовані різним гілкам влади. «Завдяки спільній роботі громадських інституцій з Криму та депутатській групі міжфракційного об'єднання «Крим» вдалося організувати й провести комітетські слухання 18 травня 2015 року. Під час комітетських слухань було визначено Рекомендації щодо питання тимчасово окупованої території АР Крим. Окрема в'язність представникам БФ «Майдан закордонних справ» та представникам громадської спілки «Координаційна рада організацій вимушених переселенців з Криму», — зазначив на своїй сторінці у ФБ Андрій Шекун, голова громадської організації КЦДКС «Український дім».

Публікуємо резолютивну частину цього документа.

Всесібно обговоривши та проаналізувавши проблемні питання, які склалися у зв'язку з тимчасовою окупацією Автономної Республіки Крим та міста Севастополь, констатуючи різноманітність наслідків з виникнення такої ситуації та відзначаючи необхідність її врегулювання і приведення у відповідність з вимогами Конституції України, загально-визнаними демократичними принципами, учасники комітетських слухань рекомендують:

1. Верховній Раді України:

Провести восени 2015 року парламентські слухання на тему: «Стратегія реінтеграції в Україну тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь: проблемні питання, шляхи, методи та способи».

2. Президентові України:

До кінця 2015 року розглянути можливість прийняти рішення про доцільність, засади та порядок утворення і роботи консультативного органу при Президентові України з питань деокупації та реінтеграції в Україну тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь, залучивши до участі в його роботі народних депутатів України, представників Кабінету Міністрів України та його Секретаріату, центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їхніх асоціацій, наукових установ, експертів, правозахисників, а також представників вітчизняних та міжнародних неурядових організацій, що займаються питаннями деокупації та реінтеграції в Україну тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь.

3. Кабінету Міністрів України:

3.1. Невідкладно ініціювати внесення необхідних змін до Конституції України та законів України щодо:

— визнання кримськотатарського народу, а також караїмів та кримчаків корінними народами України, які компактно проживають на території окремої адміністративно-територіальної одиниці України — Автономної Республіки Крим;

— оптимізації адміністративно-територіального устрою України на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь шляхом прийняття рішення про скасування викремлення міста Севастополь в окрему адміністративно-територіальну одиницю України та його спеціального статусу, який необхідно визначити законами України (стаття 133 розділу IX «Територіальний устрій України»).

3.2. До кінця 2015 року розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про статус в Україні кримськотатарського народу та караїмів і кримчаків», який сприятиме вирішенню всіх проблем, що накопичилися в питаннях інтеграції в Україну кримськотатарського народу як невід'ємної складової української політичної нації.

3.3. До кінця 2016 року розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проекти:

— змін до статті 135 розділу X «Автономна Республіка Крим» Конституції України щодо прийняття та затвердження Конституції Автономної Республіки Крим, що передбачатимуть прийняття та затвер-

дження Конституції Автономної Республіки Крим Верховною Радою України за спеціальною процедурою;

— нової редакції Конституції Автономної Республіки Крим, що матиме силу і статус закону України, норми якої створять передумови для виключення можливості підтримки переважною більшістю населення Кримського півострова, яке належить до корінних народів України, що компактно проживають на території окремої адміністративно-територіальної одиниці України — Автономної Республіки Крим, сценаріїв окупації, реалізованих Російською Федерацією на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя у 2014 році. При цьому врахувати, що розробці проекту нової редакції Конституції Автономної Республіки Крим повинен передувати всебічний аналіз (із залученням наукових установ та експертів — у тому числі представників громадських організацій, що займаються питаннями деокупації та реінтеграції в Україну тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя) помилок, що були допущені протягом 1991-2014 років.

3.4. Невідкладно внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про скасування Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» як такого, в якому порушуються конституційні права громадян України — в тому числі на власність, соціальне та пенсійне забезпечення, а реалізація конституційних прав громадян України ставиться в залежність від рішень окупаційної влади Російської Федерації на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя.

3.5. Невідкладно внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про дозвіл керівникам релігійних громад, що залишилися на території тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь, самостійно приймати рішення щодо перереєстрації релігійних громад на тимчасово окупованій території». При цьому врахувати, що термін перереєстрації релігійних громад на території тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь спливає 31 грудня 2015 року, а тому такий акт Верховна Рада України повинна прийняти не пізніше, ніж 30 вересня 2015 року.

3.6. До кінця 2015 року розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про стратегію деокупації та реінтеграції в Україну тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь», а також Державну програму з деокупації та реінтеграції в Україну тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь.

3.7. До кінця 2015 року розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про колабораціонізм та очищення влади (дистрацію) в Автономній Республіці Крим», де передбачити одночасно:

— невідворотність настання відповідальності (конституційно-правової, кримінальної, адміністративної, цивільної) та покарання (залежно від характеру та ступеня суспільної небезпеки провини) усіх громадян України, які своїми діями допомагали окупації Російською Федерацією території Автономної Республіки Крим, перейшли на роботу в органи державної влади Російської Федерації або у інший спосіб активно підтримували окупантів, що унеможливили обіймання особами, які в судовому порядку будуть визнані колабораціоністами, будь-яких посад в органах державної влади та органах місцевого самоврядування (в тому числі — виборних) Автономної Республіки Крим після деокупації Кримського півострова;

— унеможливлення визнання як колабораціоністами, так і в чомусь винними тих громадян України, які з метою забезпечення виживання себе особисто та своїх сімей в умовах тимчасової окупації Російською Федерацією території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь прийняли громадянство Російської Федерації.

3.8. До кінця 2015 року розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про визнання незаконною націоналізацією на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь окупаційною владою Російської Федерації державних підприємств України, інших об'єктів права державної власності, колективної або приватної власності громадян України», що зупинить прагнення до збагачення певної частини населення Кримського півострова за рахунок української державної власності, а також колективної або приватної власності громадян України, спонукатиме певну частину населення Кримського півострова до прийняття вивірених цивільно-правових рішень;

3.9. До кінця 2015 року розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про особливості ведення господарської діяльності на тимчасово

окупованій території Автономної Республіки Крим», який унормує права та обов'язки суб'єктів господарської діяльності — як тих, що були зареєстровані на території Автономної Республіки Крим до моменту її тимчасової окупації і продовжували здійснювати статутну діяльність з резидентами України, так і тих, що є резидентами України і здійснювали статутну діяльність з суб'єктами господарської діяльності, що були зареєстровані на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь до моменту їхньої тимчасової окупації.

3.10. До кінця 2015 року розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про особливості ведення економічних відносин з тимчасово окупованими територіями України», де будуть чітко встановлені визначення (дефініції), критерії і обмеження щодо формування економічних відносин з тимчасово окупованими територіями України (або внести відповідний розділ у текст Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян і правовий режим на тимчасово окупованій території України»).

3.11. До кінця 2015 року розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про забезпечення реалізації права власності на тимчасово окупованій території України», який гарантуватиме збереження прав на всю власність, що була придбана законним шляхом як українськими, так і іноземними власниками до моменту тимчасової окупації Російською Федерацією території Кримського півострова (або внести відповідний розділ в Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»).

3.12. До кінця 2015 року розробити та внести на розгляд Верховної Ради України зміни до Законів України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» та «Про Державний реєстр виборців», які забезпечать реалізацію громадянами України, котрі проживають на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь, свого активного виборчого права під час виборів Президента України, народних депутатів України та проведення всеукраїнського референдуму.

3.13. До кінця 2015 року прийняти рішення щодо доцільності створення Фонду з реінтеграції в Україну тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь, а також джерел та обсягів його фінансування.

<http://voicecrime.com.ua>

ТИМ ЧАСОМ...

Російська Генпрокуратура заявила, що рішення про передачу окупованого нині Криму зі складу РРФСР до складу Української РСР не відповідали Конституції. Про це йдеться у відповіді Генеральної прокуратури Росії на відповідний запит голови партії «Справедлива Росія» Сергія Миронова, пише ТАСС.

У повідомленні прокуратури наголошується, що у Президій Верховних Рад РРФСР і СРСР не було повноважень приймати рішення, пов'язані з територіальним устроєм республік. «Ні Конституція РРФСР, ні Конституція СРСР не передбачала повноважень Президій Верховних Рад РРФСР і СРСР з розгляду питань про зміну конституційно-правового статусу автономних радянських соціалістичних республік, що входять до складу союзних республік», — йдеться у висновку Генпрокуратури РФ.

Наголошується, що «Конституція СРСР питання затвердження змін кордонів між союзними республіками відносила до відання СРСР в особі його вищих органів

«ТАЙГА – ЗАКОН, МЕДВЕДЬ – ХОЗЯИН...»

державної влади і органів державного управління і не передбачала повноваження Президії Верховної Ради СРСР з питань про зміну території союзних республік». На підставі цього в Генпрокуратурі РФ вирішили, що передача Криму до складу Української РСР не відповідає Конституції.

Як повідомляв УНІАН раніше, у Громадській палаті Росії заявляють, що прийняття в Росії закону про «незаконну» передачу Криму Україні в 1954 році створить прецедент для територіальних претензій до інших країн СНД, насамперед, Казахстану і Білорусі.

Народний депутат Антон Герашенко, який представляє в парламенті фракцію «Народний фронт», називає «маяченням» звернення лідера «Справедливої Росії» Сергія Миронова до Генеральної прокуратури Росії з приводу передачі Криму Україні в 1954 році.

«Генпрокуратура Росії заявила про неправомірну пере-

дачу України Криму в 1954 році. Мовляв, Президія Верховної Ради СРСР не мала права в 1954 році вирішувати питання про передачу Криму від РРФСР Українській радянській соціалістичній республіці. Ну що ж, значить, пора піднімати праці Нестора-літописця і звертатися на цій підставі до Генпрокуратури України з вимогою визнати незаконним відділення Москвою (Росії) від Київської Русі! — написав депутат на своїй сторінці в Facebook.

За цією ж аналогією депутат пропонує повернути столицю Росії Москву під колишнє управління — «зі столяного граду Києва». «Вся Росія нам, звичайно, не потрібна. У них там все одно за Уралом доріг немає, одні напрямки. Але Сибір залишити без нагляду не можна. Потрібно відновлювати історичну справедливість! Думаю, що депутатам народного хуралу Монгольської народної республіки потрібно терміново звернутися до Генеральної прокуратури Монголії і зажадати відновити права Золотої Орди на всю

зауральську частину Російської Федерації», — зазначив А. Герашенко.

Проект Мінінформполітики — «Інформаційні війська України» — відреагував на заяву Генпрокуратури РФ про нібито незаконну передачу України Криму в 1954 році, заклавши російських прокурорів краще зайнятися Володимиром Леніним, який незаконно розігнав Установчі збори у 1918 році.

Про це повідомляється на сторінці «Інформаційних військ України» у Фейсбукі. «Російська пропаганда розкручує просто фантастичну новину: «Генпрокуратура РФ: У 1954 році Крим був переданий Україні незаконно». Нагадаємо, що Ленін незаконно розігнав Установчі збори у 1918 році (єдиний легітимний орган влади, вибраний на всеросійських виборах), незаконно захопив владу та незаконно проголосив радянську владу. Пропонуємо Генпрокуратурі РФ серйозно зайнятися цим питанням», — йдеться у повідомленні.

Коментує художник...

«Наша незалежність була отримана кров'ю нашого народу. Ніхто не має права погрожувати їй. Тільки ми вирішуємо нашу долю», — так у своєму Twitter Президент Литви Даля Грібаускайте відреагувала на заяву Генпрокуратури Росії про перевірку законності визнання незалежності балтійських країн.

Раніше агентство «Інтерфакс» повідомило, що Генпрокуратура Росії почала перевірку законності визнання незалежності країн Балтії Держзрадою СРСР 1991 року. З відповідним запитом до відомства звернулася група депутатів

Держдуми, мовляв, юридично рішення про визнання незалежності країн Балтії неповноцінне у зв'язку з тим, що його ухвалено неконституційним органом...

«Нескінченний абсурд... пропоную, щоб російська Дума та прокуратура розслідували, чи справді Земля обертається навколо Сонця», — написав міністр закордонних справ Литви Лінас Лінкявічюс у Twitter. Так дипломат відреагував на інформацію про те, що прокуратура Росії здійснить перевірку законності визнання незалежності країн Балтії з боку Державної Ради СРСР.

Чи пам'ятають кияни, як на початку 2000-х паркани на околицях столиці ночами хтось таємничий невтомно прикрашав не дуже грамотними, але тим більш зловісними написами: «Всю будет Донбас!»? Одні те сприймали з гумором, інші з тривою. Чи то хтось так розважався. Чи то комусь треба було налякати столицю перспективою приходу донецьких бандоолігархів (ще дуже живі були чутки й легенди про їхні подвиги на початку 90-х: вибух на стадіоні «Шахтар» та інші гучні кримінальні порахунки, що вивели Донбас у «лідери» кримінальної приватизації). Чи то самі вони та їхні посланці шантажували неминучістю свого триумфу. Може, триумфу й не сталося б, але ж у донецьких грабіоналів був широкій резерв по всій Україні: місцеві грабіональчики або охочі ними стати, навіть ціною визнання пріоритетності донецьких, у розрахунок на їхню боярську подільчивість.

Щоправда, видимий триумф виявився не тривалим, але він мав свої неявні форми і слід залишив надовго, болючий та гнійний. Не лише в економічному й соціальному стані України, який і до того був далекий від задовільного, — але й у суспільній свідомості, в поглибленні недовіри до влади. Що ж до нашої вужчої теми, то це виявилось в недобрій міфологізації поняття «донецький» в усіх його аспектах — принаймні серед частини суспільності, в отождженні образу культового донеччанина з образом напористого кар'єриста, ширше — в неадекватному уявленні багатьох про Донеччину або й цілковитому незнанні її та в незацікавленості, небажанні знати, підміни знання міфами, — що не могло сприяти інтеграційним процесам.

Масові міфи такого роду зазвичай бувають симетричними, — на Донеччині культивувалися паралельні міфи неабиякої згубної сили. Тут маю на увазі не лише старі й воістину безсмертні радянсько-кадебістські міфи про «западенцов» як бандерівців, — міфи, такі любі «совку» й відповідні його способу мислення, — а вже й нові, незалежницької доби, про нібито принципову ворожість «Киева» (як символу української влади) до «Донбасу», що нібито годує всю Україну: типово «совкове» переконання — неодмінно хтось когось годував, ні один народ не міг сам себе прогодувати, а от матушка-Москва годувала не тільки весь СРСР, а й увесь світ, принаймні весь соцтабір і «країни третього світу». Тож міф про Донбас як спонсора України був локальним відбиттям великого всерадянського міфу про утриманство цілих народів. При цьому не бралися до уваги ні фінансово-економічні, ні людські «капіталовкладення» всієї України в господарський розвиток Донбасу, в будівництво нових шахт і металургійного виробництва, в наукове забезпечення технічного прогресу тощо, не кажучи вже про те, чий коштом і чийми силами споруджувано т. зв. «комсомольські шахти» від кожної з областей України або як відбувалося забезпечення Донбасу продовольчою продукцією та його водопостачання.

Одна із версій цієї зверхності Донбасу, а водночас відрубності й, мовляв, геополітичної чужорідності «Киева» та його невдячності Донеччині знайшла вираз у відомому — порівняно м'якому — месиджі: «Донбас не чує». У певному сенсі це була б правда (про це я говоритиму далі), але тільки в тому разі, якщо мати на увазі й інші складові ширшого реального змісту цього месиджу: «Донбас» також не чує і не хоче чути «Киева»; більше того, «Донбас» не чує самого себе (і

це, на мій погляд, найістотніше — про що також буде мова далі). Справедливе оскарження тяжких, а часом і нестерпних умов життя трудівників, разючих контрастів між фешенебельними кварталами еліти й дореволюційними «собачовками» робітничих окраїн, хронічні невиплати зарплат тощо адресувалося «Киеву», а не реальним творцям цих умов — донецьким олігархічним кланам.

Хоч це і не знімає відповідальності ні з «Киева» (тобто всіх перемінних українських влад), ні з національно-демократичних сил: ні ті, ні ті так і не спромоглися запропонувати Донбасу (як, зрештою, і всій Україні) переконливої та конкретно-обґрунтованої програми соціально-економічних перемін. Захист життєвих інтересів трудівників не став пріоритетом діяльності ні державних структур України, ні тодішніх громадських організацій та демократичних рухів. У цьому крилася велика небезпека, на

втрачали свою привабливість, — а такого наповнення не було. Більше того, весільні господарі Донеччини, які вже встигли на радянській спадщині вибудувати свою феодалну реальність, зуміли невдоволення людей відвести від своїх нагробованих мільярдних статків у бік самої мало кому тут зрозумілої української ідеї, отже, й «Киева».

Усе це, хоч і не тільки це, прив'язане було в тому соціально-політичному ґрунті Донеччини, на врахуванні якого сили «русского мира» під проводом Кремля розігравали (не з учорашнього ж дня!) свою багатозначну і нескінченно-криваву комбінацію. Де був її початок (і чи був?) і де буде (і чи буде?) її кінець? І що це: громадянська війна на Донеччині чи війна путінської Росії проти України? Суперечка на цю тему, навіть сама постановка питання, здаються мені схоластичними. Згадаймо історичні прецеденти. Хоча б долю УНР — майже сто літ тому. Агресія біль-

шавців Росії інспірувала виступи пробільшовицьки розагітованих сил у самій Україні. Одного не могло бути без другого — і навпаки. Так і тут: інспірувала путінська Росія, але ж і було що інспірувати. Регіональна еліта діяла як п'ята колона, роздмухуючи антиукраїнські настрої серед населення і використовуючи для цього ті соціально-економічні проблеми, які сама ж і створювала. Однак є і важлива відмінність: тепер московська «п'ята колона» в усій Україні не така потужна, а Україна не така безборонна й не полишена світом на поталу, як тоді.

І путінська агресія, на відміну від більшовицької, не несе в собі жодної соціальної ідеї і заряджена самою лиш шовіністичною хіттю «русского мира» та оманливими обіцянками кращого життя. Але масові ілюзії бувають непереборними. Зброя ж у Росії навалом, зброя страшна (і «гради», і супергради, і телегради), а «донецьких», як і своїх, їй не шкода. Тож кінець жертвам, крові, руїнам поки що не видно. Нині кожен громадянин України на власній долі відчув увесь тягар цієї неймовірно безглуздої і неймовірно реальної війни. Суспільство бодай приблизно знає про фінансові й економічні втрати України, про руйнування господарської інфраструктури Донеччини й систем життєзабезпечення. Але поки що мало хто знає і мало хто задумується над величезними інтелектуальними, культурними, мистецькими втратами та морально-психологічними наслідками цієї трагедії як для Донбасу, так і для всієї України.

...Почати з того, що Донецька область (сама лише Донецька, навіть без Луганської) посідала третє місце в Україні (після Києва й Харкова) за кількістю науково-дослідних інституцій, вищих навчальних закладів і студентів у них, а відповідно й викладачів та наукових працівників. Тепер функціонування цих інституцій та вищих дезорганізоване або й паралізоване (фактично вони втрачені для України й не знати, на який час, — хоч деякі з них почасті переселені в інші міста України). Яка доля чекає їхні наукові фонди, зрештою — їхні наукові кадри й школи? Що буде з Донецьким науковим центром Національної академії наук України? З численними державними науково-дослідними та проектними інститутами? Або, скажімо, зі Східноукраїнським університетом у Луганську, — з його унікальною бібліотекою українські, яку подарували йому канадські

як-от актори Макіївського театру юного глядача. Змушений був залишити Донецький національний академічний театр опери та балету ім. А. Б. Солов'яненка його головний диригент упродовж 15 років — лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка Володимир Василенко. І цей театр, і Донецький національний академічний музично-драматичний театр, вистави якого мали останніми роками великий успіх на Донеччині й були відзначені Шевченківською премією, тепер у стані розвалу. Навіть всесвітньо відомий балетмейстер Вадим Писарев висловив сумнів щодо подальшого існування свого славетного колективу. Під загрозою руйнації та пограбування опинилися унікальні заповідники й музеї, зокрема Донецький художній музей, Горлівський художній музей.

Тим часом на території т. зв. «ДНР» і «ЛНР» триває «зачистка» від усього українського — від національно орієнтованих літературів, журналістів, діячів культури; перестала існувати газета «Донеччина» — єдина україномовна серед кількох сотень російських; українське телебачення й радіомовлення сюди давно вже не досягають, як давно вже «не приємлють» тут і українську книжку, і українську школу. Тепер полюють уже навіть на українські вивіски та написи. Сумнівної проби правителів сумнівних «республік» доводять до омріяного кінця справу, яку «тихою сапою» провадили їхні «попередники» — грабіонали кількох скликань. Їхня мета — Донеччина має вирвати з себе будь-які залишки свого вже підірваного українського коріння, забути про свою українську причетність. Одвертий або прихований, ідеологічно замаскований етноцид (і лінгвоцид) на Донеччині, за різних влад (української, по суті, там ніколи не було), проходив у кілька етапів, мав свої піки, спади й паузи (навіть регресії). Чи тепер самочинні «народні республіки» сподобляться довершити його?

Перед кожним із тих, хто почувається громадянином України і переймається долею Донеччини, постають запитання: що буде далі і що робити? Дехто залюбки повторює гасло: «Війна до повної перемоги». Я такої риторики дозволити собі не можу. По-перше, в таких війнах («гібридних») «повної перемоги» не буває, а переможеними залишаються людяність і здоровий глузд. І ще один неминучий результат: нові незлічені жертви й страшні каліцтва, як і цілковита руйнація Донбасу (життєсфера його на-

селення вже й тепер знищена більше, ніж під час Другої світової війни, бо тоді фронти проходили й верталися, а тепер перемилюють одні й ті ж самі місця, і зброя тепер страшніша), — а він, Донбас, не для всіх є абстрактним поняттям. По-друге, наолягати на військовому вирішенні питання має моральне право тільки той, хто сам воює на фронті. Але й фронтовики далеко не всі такої думки.

Інший погляд: альтернатива — мир. Хто ж в Україні проти миру? Але де він? Який, на яких умовах? Капітуляція під виглядом миру? Ми вже надивилися на «перемир'я» і «тишу», які потрібні бойовикам (і кремлівським стратегами) лише для зміцнення своїх бойових порядків, для донасення зброєю та для підготовки дужчої агресії, — і в яких гине і наших бійців, і мирних громадян не менше, ніж у «гарячі» дні. Такий «мир» був би зрадою не лише тих, хто загинув і гине на фронтах, але й зрадою тих вірних Україні громадян, які залишаються на Донеччині або змушені були тимчасово переселитися в інші області України, сподіваючись, що держава допоможе їм повернутися на свою рідну землю.

Здається, виходу з цієї дилеми немає. Потрібна перемога, але війна перемоги не дасть і заведе в нікуди. Вихід не на шляху війни. Однак і зійти з цього шляху ворог не дає. І, можливо, зійти не вдасться. Шукати вихід має все суспільство, не ждучи, що за нього вирішать у європейській столиці на таємних перемовинах. І політики, і військовики, і аналітики-соціологи та психологи, і, може, насамперед ті, хто нині в тому пеклі боронить Україну, й ті, хто там живе...

Але й кожен із нас, навіть усвідомлюючи невисоку міру своєї компетентності, може поділитися власними міркуваннями, що будуть частиною широкого громадського форуму. Бо йдеться про долю і Донеччини, і всієї України.

Я також дозволю собі дещо сказати. Смію думати, що трохи знаю Донеччину, принаймні минулих десятиліть. Сумнозвісний нині Докучаєвськ, де були загніздилися мобільні бандити, що знищили маршрутний автобус з мирними пасажирами під Волновахою, — це колишне робітниче селище Оленівської кар'єри, де жили мої батьки і де я навчався в школі; там найдорожчі мої спогади. Не можу повірити, що тими вбивцями стали мої земляки, може, й збайдужілі до України, але здебільше не ворожі. Швидше, це якась мобільна банда, що «освоює» лінію Оленівка — Докучаєвськ — Стила — Старобешеве — Каракуб (Комсомольське), на шляху до Волновахи й Маріуполя, використовуючи зручний для пересування й переховування рельєф цієї частини Донеччини (яку колись називали «донецькою Швейцарією»).

Ширший простір від Маріуполя й Волновахи до Краматорська й Слов'янська я свого часу об'їздив і обходив і в шкільні та студентські роки, і за журналістськими дорученнями. Звичайно, часу відтоді минуло багато, і багато що змінилось. Та не могли стати кровожерними українонанвисниками маріупольські металурги, краматорські виробники унікального пресового устаткування, хлібороби Волновацини чи Миколаївщини. У всякому разі, сюєти телехронік заповнює зовсім інша публіка. А з трудівниками можна було і треба було домовлятися.

Іван ДЗЮБА,
літературознавець, академік
НАН України, громадський
діяч, Герой України

(Фото — з газети «День»)

(Продовження теми —
у наступних публікаціях)

ДОНЕЦЬКА РАНА УКРАЇНИ

яку я намагався звернути увагу ще у співдоповіді на I Всесвітньому форумі українців 21 серпня 1992 року: «...Біда наша, яка може виявитися фатальною, в тому, що демократичні сили не створили ні теоретичних концепцій, ні тривких організаційних структур, які б відповідали потребі захисту конкретних соціальних інтересів трудівників і водночас узгоджували б цей захист із процесом демократичного державотворення. Натомість роль оборонців трудового люду намагаються — і не без успіху — перебрати противники незалежної демократичної України, поборники тієї системи, яка протягом 70 років здійснювала найжорстокішу в світі експлуатацію і довела суспільство до нинішнього стану. Вони ж цинічно одягаються і в одежі захисників демократії та прав людини — ті, хто ще вчора загавяв у тюрми за саму згадку про права людини».

Про це доводилося говорити й писати не раз. На жаль, за всі роки незалежності ситуація не дуже змінилася. Противники української державності сповна вкористали ті труднощі, які переживала наша країна за умов розвалу колишнього єдиного економічного простору СРСР (планово створеного протягом десятиліть з далекоглядних політичних мотивів), фінансових грабунків (привласнення мільярдних сум банківських внесків, загальносоюзного золотовалютного фонду та ін.) і торговельних обмежень, до яких вдавалася Москва. Надії на краще життя швидко змінювалися розчаруваннями, і це стало головною причиною «очужіння» Донбасу до української державності та посилено процеси його деукраїнізації. Адже Донбас — не Галичина, де люди ладні були терпіти труднощі заради національної ідеї. Тут ця ідея мала б дістати соціально наповнення, без якого політичні та мовно-культурні гасла

«ПОБУДОВА СИЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ ЧЕРЕЗ ДОБРОБУТ І СТАЛИЙ РОЗВИТОК ГРОМАД...»

Президент України Петро Порошенко звернувся до народу з нагоди Дня Конституції.

«Вітаю усіх з великим державним святом — Днем Конституції України.

Уже 19 років Основний Закон є правовим базисом Української держави, розвитку суспільства та утвердження демократії.

Під час Революції гідності громадяни вийшли на вулиці міст України саме на захист своїх конституційних прав і проти узурпації влади. Сьогодні українці також відстоюють визначені в Основному Законі непохитні цінності — незалежність і територіальну цілісність своєї держави.

Зберігаючи ключові принципи і положення Конституції в сучасних динамічних історичних умовах повинна адекватно реагувати на глобальні зміни та виклики часу.

Керуючись прагненням привести рівень життя українців до стандартів розвинених європейських країн, ми проводимо роботу над удосконален-

ням положень Основного Закону. Головна ідея наступних конституційних змін — побудова сильної держави через добробут і сталий розвиток громад.

Нашим завданням є максимально наблизити систему врядування до людей через процеси децентралізації. Місцевим громадам буде передано увесь обсяг повноважень, які вони здатні ефективно забезпечити. Решту обов'язків має залишити за собою держава, піклуючись передусім про забезпечення суверенітету та неподільності України, про її впливовість і авторитет у світі.

Вважаю, що наш парламент, державницькі політичні та громадські сили й усі громадяни України повинні консолідовано діяти у справі удосконалення Основного Закону.

Маємо усвідомити: конституційна реформа є об'єктивною необхідністю, покликаною гарантувати подальший розвиток нашої країни, її повноцінну інтеграцію в європейське співтовариство, у коло успішних держав світу.

Слава Україні!»

У День Конституції Президент України Петро Порошенко вшанував пам'ять творця першої Конституції держави гетьмана Пилипа Орлика.

Глава держави разом із дружиною поклали квіти до пам'ятного знаку гетьману у Києві. Разом із президентом у церемонії взяли участь Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк, перший заступник Голови Верховної Ради Андрій Парубій, київський міський голова Віталій Кличко, голова Київської обласної державної адміністрації Володимир Шандра, урядовці, народні депутати, представники громадськості та духовенства.

Уранці 28 червня 1996 року після майже 24-годинного засідання Верховна Рада ухвалила Конституцію молоді незалежної Української держави. На підтримку такого рішення у сесійній залі виступили 315 народних депутатів.

Протягом 19 років український парламент п'ять разів вносив зміни і доповнення до Основного Закону, проте наразі громадянське суспільство знову поставило перед державою нагальну вимогу про удосконалення положень Конституції відповідно до викликів часу.

Указом Президента України від 3 березня цього року створено Конституційну комісію на чолі з Головою Верховної Ради Володимиром Гройсманом, яка займається напрацюванням змін до Конституції у сфері децентралізації влади, поліпшення правової системи та системи правосуддя.

Поки комісія напрацьовує пропозиції, експерти, науковці та громадськість широко обговорюють можливі зміни до Основного Закону держави, проводять зустрічі, організують міжнародні конференції та «круглі столи».

«Укрінформ» зібрав думки науковців-експертів щодо ролі та значення Конституції та особливостей конституційного процесу в Україні.

Директор Інституту держави і права імені В. М. Корецького, академік Юрій Шемшученко:

— Цими днями ось уже 19 років поспіль Україна відзначає річницю ухвалення Верховною Радою Основного Закону незалежної держави. 19 років — це ціле покоління; чимало конституцій країн-сусідів, вихідців зі складу Радянського Союзу, які приймалися разом з нашою Конституцією, давно змінені, доповнені, а то й замінені новими. Скажімо, у Білорусі, Росії, Казахстані конституції працювали десь 2–3 роки, а наш Основний Закон чинний і нині.

На мою думку, попри всі вади, на які дуже часто звертають увагу журналісти, Конституція України значною мірою забезпечує ті функції, які й має забезпечувати Основний Закон держави.

Напрацювання положень Конституції розпочалося ще до оголошення незалежності. Основою Конституції 1996 року стала Декларація про державний суверенітет, проголошена 16 липня 1990 року, тобто 25 років тому. На той момент Верховна Рада мала 7 проектів декларацій, відбувалися палкі суперечки, адже ще існував Радянський Союз, і різні політичні сили відстоювали власне бачення предмета і змісту Декларації. Ухвалення цього історичного документа дозволило не лише оголосити всьому світові про наміри України здобути незалежність і державність, а й дало змогу закріпити основні суспільного ладу, форму державного управління — унітарну республіку, але про інститут президентства в Декларації не йшлося.

Із прийняттям Декларації почалося широке застосування поняття «Україна» в офіційних, зокрема, у правових документах; було визнано право України на власні Збройні Сили та проголошено намір стати в майбутньому постійно нейтральною, без'ядерною державою, яка не бере участі у військових блоках.

Мені довелося бути присутнім на тому історичному засіданні Верховної Ради, коли приймалася Декларація, і я пам'ятаю пошавлення як серед депутатів, так і серед величезної маси людей, які ото-

ІДЕАЛЬНА КОНСТИТУЦІЯ. НАЦІОНАЛЬНА ЗА ЗМІСТОМ І ЦИВІЛІЗАЦІЙНА ЗА ФОРМОЮ

чили будинок парламенту. Але, здається, всієї важливості того історичного моменту, що докорінно змінив життя українців, ніхто з них і не уявляв.

Сьогодні постала нагальна необхідність прийняття оновленої Конституції чи внесення змін і доповнень до чинної.

По-перше, зміни потребують адміністративно-територіальний устрій та повноваження органів місцевого самоврядування. В Україні на сьогодні діє 11 тисяч територіальних громад, але більшість із них є, так би мовити, «кволими», процес їхнього укрупнення відбувається повільно, не все гаразд і з правовим регулюванням у цій сфері, й тут потрібно прискорити ухвалення в новій редакції закону «Про місцеве самоврядування», а також нових законів про місцеві органи виконавчої влади, про адміністративно-територіальний устрій тощо. Слід зазначити, що такі кроки мають бути поєднані з процесом внесення змін і доповнень до Конституції України, тобто здійснюватись паралельно.

Усе це і є децентралізацією, про яку так широко говорять представники центральної влади і влади на місцях, ЗМІ. Під децентралізацією зараз розуміється розмежування завдань і функцій відповідних органів, за якого більшість із цих функцій

передається з вищого на нижчий рівень. Ідеться про зміну самої філософії моделі діяльності місцевого самоврядування в Україні. Це дуже важливо.

Ще одне питання змін до Конституції стосується удосконалення конституційних засад поліпшення якості й ефективності дії правової системи України. Нагадаю, що перед проголошенням незалежності України діяло 26 власних законів і 13 кодексів. Станом на початок цього місяця у нас діє понад 5700 законів і майже 80 тисяч актів Кабінету Міністрів, міністерств і відомств, із них більше 27 тисяч урядових постанов, а також понад 1 тисяча ратифікованих міжнародних дого-

найвищому рівні закріпила положення про те, що людина є найвищою соціальною цінністю і наділила її широкими правами та свободами. Конституція проголосила Україну соціальною, демократичною і правовою державою, у ній знайшли відображення принципи побудови та організації державної влади в нашій країні.

Сьогодні вся громадськість визнає необхідність системного вдосконалення чинної Конституції, тому повноваження й обов'язки з реалізації цього процесу були покладені президентом на нещодавно створену Конституційну комісію.

Наразі робота комісії сконцентрована на напрацюванні трьох основних блоків змін до Конституції, а це: децентралізація державного управління та створення ефективної державної влади й місцевого самоврядування; права і свободи людини, а також реформування системи правосуддя. Сподіваюсь, уже незабаром напрацьовані зміни не лише презентують суспільству, а й підтримають у парламенті та запровадять у життя.

Голова Конституційного Суду України, академік Юрій Баулін:

— В ідеалі нам би всім хотілося, щоб Конституція працювала стабільно протягом багатьох років і лише інколи, виключно за форс-мажорних обставин, виникала необхідність в її уточненні та вдосконаленні. Події Революції гідності багато що змінили в нашому житті, у тому числі й показали, що Конституція 1996 року — це Конституція більше для держави, ніж для суспільства, а я так розумію, що Конституція повинна, перш за все, забезпечувати свободу, ринок, демократію, верховенство права та базу для розвитку творчих здібностей людини — це і є її першочергове призначення. Переконали, дечого нинішній Конституції таки не вистачає.

Завдання, яке наразі поставлене суспільством, полягає в тому, щоб дати можливість громадам мати не тільки право, а й спроможність вирішувати питання місцевого значення.

Окремо стоїть проблема удосконалення роботи Конституційного Суду. Це — унікальний орган, який є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні, і, безумовно, майже 20-річний досвід роботи свідчить, що і робота Конституційного Суду — як формування складу, так і визначення повноважень, порядку конституційного судочинства — підлягає подальшому удосконаленню.

Не виключаю, що на якомусь етапі може бути порушено питання про прийняття нової Конституції України на референдумі, але це питання політичної волі парламенту та й усього українського народу. Наразі на порядку денному — зміни до Основного Закону, а як воно далі буде, життя покаже!

Олена ЛИТВИНЕНКО

У РАДІ ЄВРОПИ ПРИВІТАЛИ ПОПРАВКИ ДО КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ ПРО ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЮ

Генеральний секретар Ради Європи Турбйорн Ягланд привітав схвалений напередодні Конституційною комісією України проект змін до Конституції щодо децентралізації. Про це власному кореспонденту «Укрінформ» повідомив речник Генсека РЄ Даніель Хольтген.

«Я вітаю конституційні поправки, що стосуються децентралізації, прийняті вчора Конституційною комісією України. Поправки розроблені відповідно до рекомендацій експертів Ради Європи з питань конституції та Венеціанської комісії», — зазначив Ягланд.

На його думку, це — важливий крок у процесі реформ, який допоможе прогресові Мінського процесу. Ягланд запевнив, що Рада Європи продовжуватиме надавати допомогу Україні у завершенні конституційної реформи, яка має життєво важливе значення для майбутнього країни.

Раніше Президент України Петро Порошенко заявляв, що Україна виконала всі взяті на себе у рамках Мінського процесу зобов'язання щодо особливого режиму місцевого самоврядування в окремих районах Донецької і Луганської областей.

За його словами, у схваленому Конституційною комісією проекті змін, до розробки якого долучилися й представники Донецька і Луганська, передбачається, що режим місцевого самоврядування в окремих районах Донбасу визначатиметься окремим законом.

З прийняттям парламентом цих змін до Конституції буде завершена й конституційне врегулювання цього питання.

КИЇВ МОЖЕ ПОСИЛАТИ ПРОУКРАЇНСЬКІ ІНТЕРЕСИ В КРИМУ

Україна має запропонувати кримчанам такі конституційні умови, які б вигідно відрізнялися від російських, вважає голова правління громадського об'єднання «За демократію через право» Марина Станівчук. В інтерв'ю Інтернет-виданню «Апостроф», оприлюдненому 27 червня, вона зазначила, що це дозволило би залучити жителів півострова на бік України.

«Згідно з Мінськими угодами, ми взяли на себе зобов'язання у рамках децентралізації врегулювати статус непідконтрольних Україні районів Донбасу. Але не варто забувати про проблеми анексованого Криму і Севастополя. Чи дасть нинішній конституційний процес відповіді на всі поставлені перед Києвом запитання, подивимось. По ідеї, ми повинні, наприклад, запропонувати кримчанам набагато вигідніші конституційні умови, ніж обіцяє їм Росія. Це б дало надію, що населення повернеться на бік України», — заявила вона.

Напередодні Президент України Петро Порошенко повідомив, що має намір наступного тижня внести до парламенту проект змін до Конституції України в частині децентралізації.

Член Конституційної комісії Віктор Мусіяк повідомив, що у перехідних положеннях Основного Закону буде закріплено дію закону про особливий режим місцевого самоврядування у деяких районах Донецької та Луганської областей, хоча цей закон, за його словами, недосконалий. (ua.krymr.com)

На старшинській раді після смерті Мазепи гетьманом було обрано найближчого його сподвижника — Пилипа Орлика. Це була людина надзвичайно яскрава, самобутня, високоосвічена, яка увійшла в історію української суспільно-політичної думки як творець конституційного проекту для України. Пилип Орлик походив із чеської родини, з Віленщини. Навчався в Київській академії, був учнем відомого вченого Стефана Яворського, котрий пізніше зрікся Мазепи.

Орлик працював у військовій канцелярії Мазепи. Гетьман помітив його здібності й наблизив до себе. Згодом Пилип Орлик став чи не єдиною особою, котрій потаємний до всіх Мазепа перший довірив свій задум — відірвати Україну від Москви. Орлик добре володів кількома мовами, в тому числі й латинською. Всю свою 30-річну діяльність, як гетьмана України у вигнанні, Орлик присвятив боротьбі за незалежність України, відродженню її державницького існування. Він продовжив розпочате Мазепою створення коаліції європейських держав для боротьби проти посилення анексіонізму Росії та її деспотизму на європейському континенті.

Пилип Орлик вбачав причини поразки Мазепи у внутрішній опозиції старшини. Через те він намагався створити теоретичне підґрунтя для розуміння цієї старшиною вигідності свого становища в майбутній Українській державі. Він залишив нам цікавий документ «Пакти й Конституції законів та вольностей Війська Запорозького». Під терміном «Військо Запорозьке» тодішні автори, як правило, розуміли Україну, весь її вільний народ. Створивши цей документ, як вважають деякі історики, Орлик заперечив внутрішньополітичні прагнення Мазепи. Головна мета цього документа полягала в тому, щоб організувати в майбутній Україні не абсолютистське гетьманське управління, до чого був дуже схильний старий гетьман, а парламент із представників від усіх станів українського населення, у тому числі й Війська Запорозького.

Починається документ з того, що Україна є незалежною державою, що вона не була завойована Російською імперією, що вона добровільно приєдналась до Московії. Між іншим, цю свою думку про добровільність приєднання України Орлик підкреслює в ще одному своєму документі. Він називається «Вивід прав України». Український історик в еміграції Ілько Борщак знайшов його в архівах замку Дентельвіль, що колись належав дружині Григора Орлика, старшого сина Пилипа Орлика, графині Олені Орлик, уродженій маркізі Дентельвіль. Документ був написаний французькою мовою. Пилип Орлик, як відомо, володів кількома європейськими мовами. Борщак зробив переклад з оригіналу й опу-

блікував його ще в 1925 р. у львівському історичному журналі «Стара Україна».

У цьому документі Пилип Орлик пише, що гетьман Богдан Хмельницький визволив з-під польсько-шляхетської неволі «пригнічену козацьку націю, він же утворив з України незалежне князівство і вдовольнився титулом гетьмана Війська Запорозького. І син перейняв це по ньому в спадок. І стани названого князівства по смерті його обирали далі своїх князів, і ніяка держава не присвоювала собі права протитивитися цьому. Україна залежала тільки під деяким поглядом від царів московських». Далі він стверджує, що Україна є вільним

Пилип ОРЛИК:

«ЦЕ ФАКТ УСТАНОВЛЕНИЙ І ПРАВДА ЗАГАЛЬНОВІДОМА, ЩО КОЗАЦЬКА НАЦІЯ Й УКРАЇНА БУЛИ ВІЛЬНИМИ»

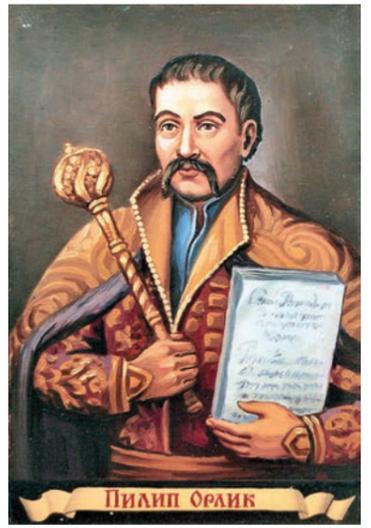
князівством і що її стани «вільно обирали гетьманів по своїй уподобі». «Це факт установлений і правда загальновідома, що козацька нація й Україна були вільними», — стверджує він.

Орлик, звісна річ, цей документ писав для європейських держав, показуючи їм особливості української історії, зокрема її політичного влаштування, і відмінність українського суспільного життя від московської самодержавно-деспотичної системи і від польської монархії. Ця ж ідея проходить у нього і в «Пактах Конституцій». Орлик вважає, що потрібно відродити виборність гетьмана, відродити козацький парламент, який мав би скликатися тричі на рік. Крім генеральної старшини, до нього мали входити і представники від Запорозжя, і по одному представників від кожного полку — тобто від усієї території України. Козацький парламент — генеральна рада — на думку Пилипа Орлика, мав обмежити владу гетьмана і робив з України конституційну державу, в якій на власний розсуд (гетьмана) нічого не має ні починатися, ні вирішуватися, ні здійснюватися.

Цікаво, що ця конституція гармонійно поєднувала й інтереси генеральної старшини — провідної верстви суспільства — та її військової сили, Запорозжя. Водночас, як стверджують дослідники, вона була маніфестом державної волі української нації перед цілим культурним світом, «вікопомним пам'ятником української державно-політичної думки» — за визначенням українського історика О. Оглоблина.

Оскільки влада гетьмана за цією

конституцією мала бути не абсолютистською (тодішній державний устрій майже всіх держав у Європі був монархічним), то проект Орлика, як бачимо, випереджав час. Він віддавав перевагу виборному, парламентарному типу державного управління. Гетьман пише так: «Якщо в незалежних державах дотримуються похвального і корисного для публічної рівноваги порядку, а саме: і під час війни, і в умовах миру збирати приватні публічні ради, обмірковуючи спільне благо батьківщини, на яких і незалежні володарі в присутності його величності не відмовлялися підкорити свою думку спільному рішення урядовців і радників, то чому б вільній нації («вільною нацією» тут названо український народ. — авт.) не дотримуватися

російської монархії. У 1711 р. армія Петра I прийшла на Прут проти турецького війська, яке намагалось захопити Україну. Становище Петра I, оточеного з усіх боків турками, татарами, шведами, українцями та військовими загонами інших народів, було скрутним, але йому вдалося відкупитись у турецького уряду. Після цього був укладений так званий Прутський мир, за яким Туреччина повернула собі Озів (сучасна назва Азов. — авт.), Петро зрікся Запорозжя та Правобережної України, а шведи нічого не дістали.

Хоча Орлик і доводив, що Лівобережна Україна також має відійти від Росії, Петро I знову зумів залишити її за собою.

Туреччина в 1711 р. визнала за Орликом Правобережну Україну, але на цей час Правобережжя заволоділа Польща. Через те дія Конституції Орлика на цій території тривала недовго — до 1714 року.

У подальшому своєму житті Орлик переїздить з однієї європейської країни до іншої. Петро I посилав численних вивідчиків-агентів, щоб упіймати неспокійного гетьмана і знищити його або привезти в Росію і заслати до Сибіру, як це він зробив із племінником Мазепи — А. Войнаровським, якому дісталися усі скарби гетьмана. Войнаровського Петрові агенти викрали з-за кордону, привезли до Росії, потім він був засланий довічно до Сибіру. Скарби ж Мазепи, які також приховали російські вивідчики, потрапили до російських скарбниці. Пилипу Орлику вдалося уникнути рук агентів і продовжувати свою діяльність разом із сином Григорієм для відродження Української держави. Він писав численні листи, петиції, заявив до всіх європейських володарів і урядів, відстоюючи права України на її незалежне існування. Значення його діяльності полягає в знайомленні Європи з долею України, в застереженні її від агресії Російської імперії.

(З книги Раїси Іванченко «Історія без міфів»)

У КИЄВІ ВІДБУДЕТЬСЯ ФЕСТИВАЛЬ НА ЧЕШЬ ДОНЬКИ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

У Києві вперше відбудеться художньо-історичний фестиваль «Анна-фест», названий на честь дочки князя Ярослава Мудрого — Анни Ярославни.

«Матеріал, з яким ми працюємо, є надзвичайно складним. Ми не ставимо за мету точну реконструкцію подій того часу. Ми хочемо цей простір перетворити на мрію та казку. Цей фестиваль є сімейним, та програма складена таким чином, щоб цікаво було перш за все дітям. Наприклад, на території буде працювати кімната Анни Ярославни, куди діти будуть входити без батьків та матимуть змогу поринути у минуле», — зазначили в оргкомітеті фестивалю.

Головний митець проекту Станіслав Кушпівовський зазначає, що сценографія подібного камерного дійства для нього особисто — це справа мистецької честі: «Я закоханий у постать Анни Ярославни, а святі стіни Софії Київської — це найкращий натхненник для митця». «Анна-фест» відбудеться 18 та 19 липня на території Національного заповідника «Софія Київська».

Нагадаємо: донька Ярослава Мудрого Анна Ярославна залишила глибокий слід в історії Європи. Вона є праматір'ю французьких і європейських монархів. По смерті короля Генріха Анна брала участь у державних справах при малолітньому синові — її ім'я стоїть разом з іменем сина під численними грамотами.

Час смерті та місце поховання Анни невідомі. За однією версією, вона повернулася на Русь, за іншою, — померла у Франції і була похована в абатстві Вільє. Існує також переказ, нібито Анна похована в заснованому нею монастирі св. Вінцента. Пам'ять про княжну живе у Франції і в Україні донині. («Укрінформ»)

СЛОВ'ЯНСЬКІ БІБЛІОТЕКАРІ КОНСОЛІДУЮТЬ ПРОУКРАЇНСЬКУ СПІЛЬНОТУ

Цього разу до Слов'янська я їхав з певною надією. Адже планувалася зустріч патріотів під промовистою назвою: «В єдності сила». Вона була приурочена до міжнародного Дня друзів. Якщо все пройде успішно, думав я, то можна буде використати цю акцію як своєрідний еталон, зразок для наслідування. Роботи у нас на Донбасі непочатий край, і рано чи пізно школи, виші, коледжі, бібліотеки займатимуться чимось подібним. Тому до зустрічі я відповідно готувався — виділив кілька днів на те, щоб підібрати відповідні газети та літературу. Друковане слово — велика сила, а там на все українське відчутний голод. Оскільки ситуацію хочеться змінити якомога швидше, то й починати треба без зволікань, накопичуючи досвід, поширюючи позитив на всю Україну.

ПРИВ'ЯЗКА ДО ШИРОГО І СПРАВЖНЬОГО

Подумалося: ефективною була б прив'язка до чогось небайдужого, широкого, справжнього. До того, що схвилювало б усіх. Добре, що напередодні мені подарували книжечку віршів Надії Кметюк «Повертайся живими!». Вирішив, що вірші молодої галичанки, яка вже багато років прикута до ліжка, але постійно тримає руку на пульсі політичного життя України, як ніщо інше, посприяють консолідації патріотів північного Донбасу. Географія міст і селищ, відображена у поезіях Надії, досить широка. Похапцем перечитую дещо з її творів:

...В небо злітала поранена птаха,
Щоб помолитись за мир.
Кликали Бога Слов'янськ
й Волноваха,

Бився світанок крильми...

Згадується і гора Карачун. Цікаво, чи оспівана ця висотка у творчості місцевих поетів? Приїду — спробую дізнатися. Важливо, що молода мешканка Коломиї у поезіях неодноразово згадує дорогі її серцю міста України:

Будь ласка,
повертайтеся додому!
Сльозинка синьо-жовта
на щоці...
В Одесу повертайтеся,
в Житомир,
У Харків, Запоріжжя,
Чернівці...

До речі, проспонсорували цю книжечку активні учасники Євромайдану — видно, відчули споріднену душу. І цим самим допомогли закарбувати на папері приклад небайдужості, любові до ближнього та дивовижного політичного такту своєї землячки. Згадуючи бої на горі

Карачун, Надія половину вірша написала бездоганною російською мовою. Ну й галичанка, ну й талант! Ніби відчувала, що вірші колись читатимуть на сході. Отже, беру цю книжечку. Хай ознайомлюються з нею мешканці Слов'янська. Може, й учителі-філологи візьмуть її на озброєння, використовуючи колись на уроках дружби. Певен, що такі уроки рано чи пізно будуть; хоча б тому, що вони конче необхідні. Таким ось чином, перечитуючи та аналізуючи, підбирав і решту друкованої продукції.

«МИ СТОЇМО І СТОЯТИМЕМО»

Вважав за необхідне взяти з собою добірку публікацій з різних газет, насамперед, — інтелектуального флагама України газети «День». Сюди увійшли: «Феодално-промисловий ідіотизм як філософія влади» — розмова з російськомовним письменником Донбасу Володимиром Рафеєнком («День» від 3-4 жовтня 2014 р.), «Після окупації» («День» від 4 лютого 2015 р.) — адже там згадуються Слов'янськ і Краматорськ, «Хочемо залишитися в Україні» — зворушлива розмова Дмитра Десятерика з родиною вимушених переселенців, яка знайшла притулок на Черкащині («День» від 16 квітня 2015 р.). Оскільки знав, що на зустрічі будуть військові, то прихопив статтю «Ми стояли і стоятимемо» — розмова з комбатом Олександром Щербиниою, який завітав до редакції («День» від 26 травня 2015 р.), «Позивний «Капелан» («День» від 5 червня 2015 р.) тощо. Доречними були і декілька публікацій Валентина Торби — журналіста, який добре знає схід. Окрім «Дня», мав із собою чимало примірників «Донецчини», яка тепер виходить в Києві, «Культури і життя» та «Кримську світлицю» з публікаціями про Донбас. Вважав за доцільне взяти і декілька районних газет Київщини, в яких постійно виходять цікаві матеріали про місцевих волонтерів. Хай знають донецькі патріоти, що і центр країни з ними! А ще була невелика книжечка «Історії несепаратисток». У ній описана ситуація на Донбасі очима проукраїнських донеччанок. Вдалося дістати завдяки знайомим у Вінниці, адже там тепер перебуває Донецький університет «в екзилі». Наприкінці другого

дня підготовки рюкзак був повним.

КРАСА КАРПАТ НАГАДАЛА, ЩО МИ ЄДИНИ

Дорога зі Львова до Слов'янська була цікавою — додавали емоцій розмови в купе про нинішню ситуацію на сході. А ось і колишня столиця сепаратизму... Тепер про цей період уже мало що нагадує. Коли піднявся на другий поверх Центральної міської бібліотеки, то ледь не ахнув від захоплення — враження таке, ніби перенісся в Карпати! Картини львівського художника Богдана Салія, справді, дуже доречні. Це лише штришок, але надто важливий, бо виставлені роботи, дійсно, є непоганою прелюдією до офіційної частини. Таки видно, що Центральна бібліотека підійшла до справи творчо. Карбую і це в пам'яті як позитив. Заходжу в зал. На видному місці синьо-жовтий прапор, на якому свої автографи і побажання залишили бійці АТО. Наприклад: «Свободи і мирного неба над головою». «Львів з вами, Донбас з нами» та багато інших. Найбільше мені сподобалося ось це: «Я — донецький. Воюю за Україну. Мы вернем нашу землю!».

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА МОЛОДЕ ПОКОЛІННЯ

Серед запрошених виділялися формою бійці АТО (батальйон «Січ»), вони спеціально задля цієї події на півдня покинули передову — від них виступали Василь Вовкунович та Максим Лютий. Одряду впізнав знайоме обличчя правозахисниці і перекладачки творів української літератури Мрідули Гош. Вона народилася в Індії, але вже багато років живе в Києві. Востаннє ми бачилися з нею роки три тому... Якщо вже і Мрідула у Слов'янську — це добрий знак! Ця людина знає, як відстоювати права свого народу, не принижуючи права інших націй. Її досвід на Донбасі точно не зашкодить. І хоча тут лише дві великі національні групи — українці та росіяни, проте існує велика прірва між «європейцями» і... «ватниками». Це все одно, що два різних етноси. Серед гостей був і

Оксана Проселкова

Дівчинка читає вірш для бійців АТО

треба рівнятися. Не будемо приховувати, що у нашому місті дуже багато супротивників Української держави — і це ще більше покладає на нас відповідальність за молоде покоління, яке ми разом виховуємо.

«МИ ЗГУРТУВАЛИСЯ НАВКОЛО ЦИХ ДІВЧАТ...»

Описати абсолютно все, що побачив і почув, не зможу, не вистачить місця. Люди зібралися дивовижні — кожен вартий доброго слова. Всі — молодці, всі — герої! Ну, як не подякувати жінці, яка, ризикуючи свободою і здоров'ям (а може, й життям, бо від терористів усього можна було чекати), зробила все можливе, щоб спочатку нишком підготувати, а потім визволити з полону нашого льотчика?

Як не подякувати Анатолію Водолаському, який один вийшов із державним прапором на центральну площу Дружківки, протестуючи проти спроб розколоти Україну? Залишив записку для рідних, попросився і... пішов виконувати свій громадянський обов'язок. На цій зустрічі йому навіть слова не наддали, і я розумію організаторів — надто багато цікавих людей, цікавих виступів... Але й так було видно, що бібліотека збрала найкращих, найдостойніших. Можна було б і фільм створити про зустріч — з певними коментарями, щоб було зрозуміліше для мешканців інших регіонів. Але тут вже довелось б добряче посидіти, скомпонувавши оптимальний варіант. А про організаторів свята найкраще сказав місцевий поет і краєзнавець Олександр Романько. Записую похапцем, уривками (тому можливі неточності) його віршований виступ:

(Закінчення на 7-й стор.)

Виступає боєць Лютий

Мрідула Гош вручає книги Ларсі Мамедовій

Карпатські пейзажі у Слов'янську

Тут перезнайомились і краматорчани (у центрі — о. Василь Іванюк)

«Чи ходять люди у бібліотеку? — Цікавить це питання земляків. Для багатьох — це справжня Мекка! Для волонтерів, клубів і гуртків... Не все у місті нашому гаразд... Та ми навколо цих дівчат давно вже згуртувались...». А на завершення Олександр сказав слова, які неабияк розчулили бібліотечних працівників: «Наш друг — бібліотека! Вона нас зігрива, неначе в ніч холодну ватра!». Подумки дякую Сашкові за виступ, бо він у поетичній формі сказав те, що й мені хотілося сказати. Тільки він сказав коротше, а головне, — поетичніше.

ТАМ, СПРАВДІ, Є КОГО КОНСОЛІДУВАТИ. СЕРЕД АКТИВІВІТ ТРАПЛЯЮТЬСЯ УНІКАЛЬНІ «ТРУДОГОЛІКИ»

Про кожну людину, яка була на зустрічі, можна говорити довго. Певен, що рано чи пізно поїду туди знову і напишу про тих, кого зараз не зможу згадати. А поки що виділю з поміж інших вчительку української мови Оксану Проселкову. Вона так пояснила свою активну життєву позицію:

«Вважаю, що тепер дуже важливо популяризувати на Донбасі українське слово. А для цього треба заохочувати учнів 5-7 класів (оптимальний вік!) до систематичного читання. Бо це буде найкращою пропагандою української мови в нашому краї.

До участі в проєкті «Зимові читання — 2015» я вже мала досвід участі зі своїми учнями у подібних конкурсах: «Найкращий читачський щоденник» (Грані-Т), «Книгоманія» (Львів), конкурс рецензій на найкращу книжку за версією ВВС-Україна. Ми перемогли, у «Найкращому щоденнику» увійшли в топ-50 одразу троє моїх учнів. А взагалі влітку, коли проходили конкурс, я згуртувала навколо цього проєкту 25 учнів, сама придбала книжки видавництва, і все літо учні 4-5 класів бігали до мене додому за книгами. У вересні всі ці книжки я віддала шкільній бібліотеці. Мене тоді з перемогою вітала Олена Забара, вона була молодшим редактором «Грані-Т», зараз ми з нею разом у складі журі конкурсу дитячої прози «Напишіть про мене книжку!», який організувало видавництво «Фонтан казок».

Саме читацькі конкурси переконали мене у користі читання сучасної української літератури: діти продовжували читати вже після завершення, і читати

Отець Василь зі «Світлицею» і Анатолій Водолазський

саме українську книжку — на ці книжки в бібліотеці була справжня черга. Пам'ятаю, тоді я купувала все наосліп, це був 2013 рік, ми ще не знали ні Лесі Ворониної, ні Івана Андрусяка, ні Оксани Луцківської, ні Галини Пагутяк, ні Ірен Роздобудько... Ми знайомилися з ними з їхніх книжок — і це тоді було справжнє неупереджене ставлення до автора. Враженнями від прочитаного ділилися не тільки діти, а й батьки, здебільшого мами, які часто ще дітям такого віку читають вголос. Згадую перше організаційне зібрання: прийшли мами з дітками, отримали списки, інструктаж та номер черги на книжку. Кожен мав прочитати протягом тижня, я кожному нагадувала в кінці тижня, що треба книжку повертати. Були випадки, коли діти не хотіли їхати на відпочинок, аби не втратити свою читацьку чергу...»

Тож не будьмо песимістами — схоже, що відроджувати українське слово на Донбасі є кому. Я згадав тільки Оксану Проселкову, але можна згадати добрим словом ще й масу волонтерів та волонтерок. А ще ж і краєзнавців, які є патріотичним стрижнем шахтарського краю! Вони також були присутні. Не кажу вже про воїнів, про яких розповідати значно складніше, бо вони не надто балакучі зі зрозумілих причин — триває війна. Скажу лише основне: вони вірять не лише у нашу перемогу над сепаратистами, а й у справжнє відродження України.

НАПУТНЕ СЛОВО

ОТЦЯ ВАСИЛЯ ІВАНЮКА

Мабуть, було б помилкою не згадати виступ священика і капелана о. Василя Іванюка, який водночас є деканом Краматорського деканату Донецько-Харківського екзархату УГКЦ. Він під час виступу сказав такі слова: «На долю

українців випали великі випробування. Тому треба пройти їх з гідністю. Насамперед, ці випробування стосуються наших взаємовідносин. Війна багато що змінила в нашому житті. Частина людей, яких я вважав своїми друзями, дуже розчарували мене... Вони не витримали випробування війною. Зате в цей час я потоваришував із сотнями, навіть тисячами людей. Це щось унікальне! З ними приємно долати будь-які перешкоди, заради них і життя віддати не шкода. І навіть перебувати поряд з ними для мене почесно. Це стосується як бійців на фронті, так і цивільного населення. Багато залежить від власного прикладу... Коли мій старший син прийняв рішення йти на війну, з мого боку не було жодних заперечень. Я не кликав його до патріотизму, не агітував. Він сам так вирішив. Єдине, що я сказав йому: «Роби свою справу чесно. Бо тепер ти — воїн...»

У своєму виступі о. Василь наголосив, що все в Україні нормалізується, якщо кожен громадянин свою роботу буде виконувати чесно. А вже потім, повернувшись до Львова, я попросив його висловити свою точку зору стосовно проведеного заходу. Отець Василь сказав так:

«Це був дуже хороший захід! Але можна було б зробити дещо інакше — поділити теми між виступаючими заздалегідь. Ми в Краматорську саме так і робимо, виходить дуже цікаво. Бо тут, незважаючи на дуже приємну атмосферу, відчувалася деяка стихійність. Варто було кожному виступаючому трохи більше розповісти про себе. Анатолію Водолазському взагалі не встигли надати слово, а між тим, зустріч з ним могла б бути окремою темою. Мало встигла сказати і жіночка, яка врятувала нашого льотчика. Цій людині також можна було б присвятити окрему зустріч. Про ці випадки має знати вся Україна! А ще дуже важливо, щоб люди контактували і після зустрічі. Я постараюся, щоб про корисний напрямок роботи Оксани Проселкової більше знали і в Західній Україні, і в Києві, і за кордоном, зокрема в Канаді. Сподіваюся, будуть у Слов'янську і нові зустрічі, які дозволять нам максимально консолидувати проукраїнське середовище».

Сергій ЛАЩЕНКО

ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ КОЛЕГІЇ МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ ЗА УЧАСТІ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ АРСЕНІЯ ЯЦЕНЮКА

У заході взяли участь віце-прем'єр-міністр України — міністр культури України В'ячеслав Кириленко, керівництво Міністерства культури України, члени колегії, керівники національних закладів культури і мистецької освіти, представники культурного середовища.

У своєму виступі В'ячеслав Кириленко представив основні стратегічні ініціативи Міністерства культури, спрямовані на виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна-2020». Зокрема, він повідомив про роботу над проєктом Довгострокової стратегії розвитку української культури. Документ пройшов кілька етапів громадського та експертного обговорення, у тому числі за участі представників Реанімаційного пакету реформ та платформи стратегічних ініціатив «Культура-2025». Проєкт документа направлено до Національної ради реформ, і після погодження він буде внесений на розгляд Кабінету Міністрів України.

«Ми маємо змінити підходи до культурної політики взагалі, маємо відходити від радянського канону як у питаннях фінансування культурних заходів, так і до зміни функцій самого міністерства, — сказав В'ячеслав Кириленко. Він наголосив, що міністерство спрямовує зусилля до співпраці з якнайширшим колом громадськості, для того, щоб розроблений документ був сприйнятливий у суспільстві і мав максимальну підтримку на етапі своєї реалізації».

Реформування сфери охорони культурної спадщини належить до стратегічних пріоритетів Міністерства культури, для чого ведеться підготовка нової редакції закону про охорону культурної спадщини.

Про це віце-прем'єр-міністр — міністр культури України В'ячеслав Кириленко повідомив під час засідання колегії Мінкультури. «На вересень ми вийдемо з новою революційною редакцією закону», — сказав В. Кириленко. Основними принципами законопроекту мають стати децентралізація, дерегуляція, а також посилення захисту історичних ареалів та охоронних зон об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Над законопроектом працює група експертів Мінкультури, активістів та представників громадських організацій, зокрема, члени Громадської ради при міністерстві та експерти Реанімаційного пакету реформ. За словами В. Кириленка, законопроект має прибрали корупцію з цієї сфери. Відтак буде розблоковано доступ України до європейських фондів, які підтримують збереження культурних пам'яток. «Співпраця з європейськими програмами буде мати місце, коли з'явиться транспарентний закон», — наголосив В. Кириленко.

Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк запропонував створити культурний хаб у мережі Інтернет для доступу до бібліотечних фондів, культурних програм та культурного обміну. Як повідомив Департамент інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату КМУ, про це прем'єр сказав на засіданні колегії Міністерства культури.

«Треба відверто визнати, що сьогодні ми не в змозі відремонтувати всі бібліотеки в країні та оновити весь бібліотечний фонд, у нас не вистачає грошей. Але ми можемо забезпечити доступ через Інтернет, у тому числі до бібліотечного фонду... Нам легше придбати комп'ютери і передати їх у відповідну бібліотеку», — додав глава уряду. Кошти на створення такого культурного хабу, за словами Яценюка, можна залучити, зокрема, з допомогою міжнародних організацій.

Глава уряду вважає за необхідне ухвалити закон про виведення з тіні та легалізацію грального бізнесу, щоб отримати додаткові доходи в бюджет країни. Про це Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк повідомив під час засідання колегії Міністерства культури.

«Я зустрівся з депутатами з цією метою, щоб ухвалити закон про виведення з тіні і легалізацію грального бізнесу, щоб отримати додаткові доходи і профінансувати українську культуру, мистецтво й українське кіно. З нашої точки зору, економічної, мені важливо витягнути це з тіньового бізнесу. Я усвідомлюю, що там не десятки, а сотні мільйонів, які сьогодні працюють і розподіляються по кишнях. Ми їх витягнемо», — запевнив А. Яценюк. Він пообіцяв, що левова частка цих коштів піде на фінансування культурних проєктів, у тому числі й на українське кіно.

Україна проводить переговори із режисером світового рівня, який має зняти український фільм про український Крим. Про це під час засідання колегії Міністерства культури заявив Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк.

Глава уряду зазначив, що ім'я режисера поки не розкривається, проте розказав, що той має у своєму доробку три нагороди «Оскар». «Пам'ятаєте, Путін писав, якийсь у них там фільм про Крим був... «Крим кудато там повертається у них»? І десь з півроку тому я пообіцяв, що у нас буде фільм «Крим: преступление и наказание». Кажу російською, бо вони погано розуміють інші мови», — додав прем'єр.

За його словами, рішення щодо цього має бути ухвалене до кінця року.

Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк доручив Міністерству культури використати міжнародні правові механізми для захисту культурних об'єктів на території анексованого Росією Криму. Про це він заявив у ході колегії Міністерства культури, повідомляють «Українські новини».

«Я прошу міністерство зробити все для збереження державного музейного українського фонду на території Автономної Республіки Крим... прошу задіяти всі міжнародні правові механізми», — сказав А. Яценюк. Прем'єр упевнений, що Україна обов'язково повернеться до Криму, і всі культурні цінності мають бути збережені до того моменту.

На колегії, зокрема, йшлося про те, що російська сторона перешкоджає міжнародному моніторингу збереження культурних цінностей, які розташовані на території Криму.

ТИМ ЧАСОМ...

У Керчі увечері 26 червня обвалилася частина Мітрідатських сходів — архітектурної історичної споруди в центрі міста. Як повідомляє кореспондент «Крим.Реаліі», обвалення кам'яних конструкцій сталося під час вистави про царя Мітрідата, яка проходила просто неба.

До місця події приїхали співробітники МНС Росії та поліції. Очевидці бурхливо реагують на подію, оскільки місцевій владі неодноразово вказували на необхідність ремонту Мітрідатських сходів, тріщина на яких з'явилася ще в 2014 році. Місцеві жителі обурені і звинувачують владу в бездіяльності.

Наприкінці квітня аварійну ділянку закрили для туристів, захистивши бетонними блоками з написом «Прохід заборонено». Однак роботи з реконструкції відтоді так і не були розпочаті.

Прапор з побажаннями

ПРИВІТАННЯ ЖИТТЯ БОГДАНА-ІГОРЯ АНТОНИЧА

Поміж численних імен українських літераторів, що повертаються із небуття, яскравою зіркою є постать Богдана-Ігоря Антонича. Нині його поезію вивчають у школі, а не так давно його ім'я було вилучено із усіх підручників, бо надто «не зручним» він був для літератури соцреалізму. У статті «Національне мистецтво» Антонич задекларував своє ставлення до творчості: «Треба сказати різко: отже, ні! Мистецтво не відтворює дійсності, ані її не перетворює, як хочуть інші, а лише створює окрему дійсність».

«Вірю в землю батьківську і в її поезію»
Народився Богдан-Ігор Антонич 5 жовтня 1909 року у селі Новиця Горлицького повіту, що на Лемківщині, у родині сільського священика. Любов до віршів прищепила Богданові вихователка, яка знала безліч казок, пісень, читала поезії. «Проти розуму вірю, — писав поет, — що місяць, який світить над моїм рідним селом у Горлицькому повіті, є інший від місяця з-над Парижа, Рима, Варшави чи Москви... Вірю в землю батьківську і в її поезію». Навчався у польській гімназії в містечку Сяноку, де дві години на тиждень відводилося українській мові. Ще гімназистом Антонич перечитав усіх лауреатів Нобелівської премії у польському перекладі, багато творів української та польської класики, зібрав власну бібліотеку. Мрійливий хлопець, закоханий у світ і поезію, сприймав дійсність крізь романтичний флер:

«Хлопець, похилений в захваті, німо над книжкою Мая Мріяв про безкрай землі, про невідомі світи».

У 1928 році Богдан-Ігор Антонич став студентом Львівського університету. Вивчає славистику під опікою професора Г. Гертнера, стає його улюбленим учнем. Поет мав іхати за державний кошт у Болгарію для поглибленого вивчення слов'янських мов, але, як часто буває, поїхав хтось інший... Та й тогочасна політична ситуація була доволі несприятливою для вивчення української мови. Адже і Львівський

університет був на той час польським навчальним закладом. Після поразки ЗУНР польська окупаційна влада жорстко переслідувала усе українське. Зокрема, було розгромлено український підпільний університет, який діяв кілька років на початку 1920-х. Тож не дивно, що в час навчання Антонича в університеті не було відділення українистики. Втім, студенти, які навчалися на факультеті слов'янської філології, створили поза університетом гурток українців, де читали реферати, обговорювали не лише новинки художньої літератури, а й свої власні твори. У спогадах сучасників Антонич залишився як скромний, замріяний, мало-говіркий поет. Він так опанував українську літературну мову, що оточуючі із здивуванням запитували його: «Як, ви — лемко?!». Приймали швидше за наддніпрянця, настільки добре він опанував українську літературну мову. Але за блискучими результатами була прихована копійка праця. У травні 1934 року поет одержав диплом магістра філософії. Утім, на відміну від багатьох випускників, які мали змогу зайнятися подальшою науковою роботою та обійняти державні посади, у Антонича такої змоги не було. Його справжнім покликанням була література, і на хліб він заробляв пером. Друкується у газетах і журналах, пише статті про літературу і мистецтво, деякий час редагує молодіжний журнал «Дажбог». Вже у першій поетичній збірці «Привітання життя» (1931) поет заявив про себе як про

активну творчу особистість. У ній знайшла відображення вітчизняна й європейська класика, авангардистські течії, — починаючи від «Молодої музи» початку ХХ століття до української радянської поезії 20-х років.

«Зелена євангелія»

Ширше визнання принесла йому збірка «Три перстені» (1934), в якій світ фольклорних уявлень і символів стає джерелом натхнення поета. Критики зазначають, що у «Трьох перстнях» світ поета існує ніби у двох вимірах, кожен з них має певну самостійність і водночас вони взаємопов'язані. Світобачення Антонича нерозривно пов'язане із природою, яка наснажує і надихає його на творчі пошуки. Поступово у концепції світу поета відбуваються певні зміни: від лемківського язичництва він намагається осягнути прапервісність природи. У поетичних збірках «Книги Лева» і «Зелена євангелія» намагається охопити весь цикл космічної світобудови від початку «прапервісного мороку природи» до загибелі, апокаліпсису. Ліричне «я» поета цілком розчиняється, «зростається» зі світом рослин, тварин, зірок (критики означили поетичну концепцію Антонича як біологізм).

«Нас двоє — два кошлаті й сплетені куці, І усміх наш — метелик ніжний і крилатий. Проколені думки,

мов бджоли на дощі, Тріпочуться, на гостре терня міцно в'яті».

Зрозуміло, що з позицій літератури соціалістичного реалізму, яка заперечувала божественне начало, «Зелена євангелія» Антонича сприймалася як щось вороже і неприйнятне. Нині ж, коли ідея взаємодії природи і суспільства, енергії людського розуму й етики набувають все більшого поширення, зовсім по-іншому сприймається поезія Антонича. Адже вона проголошує єдність людини з природою, з біосом, вписує людину у вічний колообіг (перстень) усього живо-го, утверджує «розумне в природі», а в людині — «природне» як одну з умов їхнього обопільного виживання.

«Моя країно зоряна, біблійна й пишна...»

Тема людини й одухотвореної природи лишалася центральною творчістю Богдана-Ігоря Антонича. Деякі його поезії не сприймалися сучасниками, викликали критику.

«Антонич був хрущом і жив колись на вишнях, На вишнях тих, що їх осліпував Шевченко. Моя країно зоряна, біблійна й пишна, Кейчаста батьківчино вишні й соловейка!»

Образ поета-хруща на шевченківській вишні, який сьогодні став візитною карткою Антонича, свого часу викликав чимало запитань. Аби покласти край обвинуваченням, поет сам дав відповідь на докори критиків: «Антонич така сама частина природи, як трава, вілхи, зозулі, лисиці тощо, частина, органічно зв'язана з загальним біологічним ростом... Образ з славним уже хрущем до деякої міри має джерело в подібному ставленні до природи. Але його зміст таки інший. Вірш «Вишні», що в ньому виступає цей образ, висловлює зв'язок з традицією нашої національної поезії, а, зокрема, з шевчен-

ківською традицією. У цій традиції поет почуває себе одним дрібним тоном (малим хрущем), але зате врослим у неї глибоко й органічно, наче сягав коріння ще шевченківських часів».

Аби глибше зрозуміти поезію поета, треба зазначити, що для нього Шевченко — національна гордість, святе ім'я. Поет бачить у Шевченкові втілення народного гніву і надії, він — «вогонь, людина, буря», а печать його слів «пропекла до дна нам душі». Світ поезії Богдана-Ігоря Антонича різнобарвний і повнозвучний, особливий у його пейзажах. У вірші «Концерт» читачі ніби потрапляють у концертну залу природи. Твір побудований за принципом розгортання жанру симфонії, де в евертурі «горлянки соловейків плещуть, мов гобої», далі «у зозуль прамові прадавній корінь «ку» у горде соло лине», згодом у тру вступають усе нові й нові «інструменти», які, переплітаючись, досягають під кінець справжнього апогею:

«Тоді найвищий тон бере в оркестрі ранок, Коли в таріль землі тарелем сонця гримне».

Критики небезпідставно стверджували, що Богдан-Ігор Антонич розвивав сольні партії тополиних арф і флейтових мелодій, започаткованих раннім Павлом Тичиною, що прослівав «зелений гімн природі».

«Хто ж потребує слів твоїх?»

Остання збірка Антонича «Ротації» — книга про місто. Щодо тематики, її можна вважати продовженням «Привітання життя». А щодо розвитку філософських мотивів — «Книги Лева». У збірці виразно прозвучали соціальні мотиви поезії Антонича. Потворам рукотворного міста автор пророкує загибель. Осуд поета в сучасному місті викликав, передусім, дух гендлярства й продажності. Усю збірку пронизує образ

грошей, який переростає в суцільну розгорнуту метафору. Всесилля купівлі-продажу веде до розтління душ, морального переродження особистості, до втрати людської подобі. «За двадцять сотиків купити можна шастя» — така солодка омана чатує на кожному кроці. І чого вартує людська доля, яка «в дзьобку кривим папуги колишеться шматком дешевого паперу»? На відміну від попередніх поезій, де все було насичено гармонією і любов'ю, в урбаністичному циклі панує суцільна дисгармонія, наближена до хаосу. Поету вижається, що світ «котиться в провалля під лопіт крил і мегафонів». Ліричний сюжет будеється за іншим принципом, ніж у попередніх збірках, де переважає поступовий розвиток теми на основі одного образу чи метафори. Суперечності, що роздирають місто, передані через нагромадження, зіткнення віддалених асоціацій. Тут «в долинах забуття ростуть гіркі мигдали сну», а «у скорчах болю і багатства людський вир засну».

Поет прагне відняти гармонію у світі за допомогою поетичних образів, але внутрішні суперечності ставлять більше запитань, аніж дають відповіді. Остання книга Богдана-Ігоря Антонича завершується запитанням до самого себе: «Хто ж потребує слів твоїх?». Як кожен справжній поет, він прагне, аби його слово відлунувало у наших серцях... І хоча смерть поета постигла його в пору злету його таланту (6 липня 1937 року), посіяні ним зерна дали добрі сходи. Антонич повертається до нас — поет, для якого людина і природа — єдине ціле.

З ініціативи видавця Ігоря Трача та поета Ігоря Калинця започатковано поетичний конкурс ім. Б.-І. Антонича «Привітання життя», який відкрив десятки нових імен, залоблених в українське слово.

Наталія ОСИПЧУК,
письмениця,
член НСПУ

Назарій ЯРЕМЧУК: «ЩО ТИ З НАМИ НАРОБИЛА, МОСКВА? ЩО МИ З СОБОЮ САМІ РОБИМО?»

На сайті інформагенції «ZIK» до 20-х роковин з дня смерті Назарія Яремчука були опубліковані записи з його щоденника, який співак вів з 1977 року і майже до самої смерті. Пропонуємо увазі читачів уривок з цієї публікації.

...І знову щоденник, навіть у найважчий час він був поруч. 10-15 червня (це за 20-15 днів до смерті!) Назарій пише те, від чого тоді мурашки бігали по тілу, від того, що не побоявся сказати відверту правду про те, що всі знали, але мовчали. А нині, через 20 років, кожен наголос, кожна буква звучать пророче, вбивчо і правдиво. Треба ж було дочекатися найстрашнішого — війни з Росією, щоб слова набули життєствердних значень. Навіть заголовок написав Назарій до своїх зболених висновків — «Доки?!».

«Україну наповнила дешевизна, примітив у гарних обгортках. Ми гордились раніше, що ми найбільш читаючий народ і дуже розумний. На жаль, це не так. Як кролик перед удавом, наш народ перед урядом з

півночі; народ також не робить висновків. Ще ніколи з півночі нам не приходило добро. Треба змінитись. Трохи порозумнішати. Всі наші експерти вказують, що шоколадні цукерки в нас краші, але вони гірші, бо гірша обгортка, ще й дешевші.

Що тут розбиратись, у чому? Скуштуй, та й годі. Купуй вітчизняне. Люди наші будуть мати більшу зайнятість, будуть отримувати зарплату і т.д. Ні! Куплю чуже. Спитайте у французів про найкращих співаків, акторів, письменників, малярів, вони скажуть, — це французи, а потім відзначають інших. Спитайте про це у американців, італійців — та ж відповідь.

Розгадка надзвичайно проста. Ні, це не зарозумілість. Своя сорочка ближче до тіла,

а простіше — відвертий шовінізм. І скрізь він існує. Він існує, як форма самозбереження.

Протилежна картина із Україною благословенною, де кожен день транслюють телебачення ворожої, інакше не назвеш, держави, де всіх нас переконують, що ми ні на що не здатні, що ми — хохляндія, шаровари. Та це завдяки нам вони стали московщиною.

А що вже казати про музику.

Навала московського примітиву створила цілковиту пустку в душах молоді, підлітків, тінейджерів.

Добивають нас у власному домі-державі ресторани, напіввульгарні так звані шлягери із московського шоу-бізнесу. І все це споживає примітивний хохол, як вони кажуть на Україну, «страна непуганых идиотов». Справді. Правда гірка.

Спитаю, хто з українських артистів виступав з концертами в Москві, Ленінграді за останні роки чи раніше? Відповіді нема. А хто з Москви був в Україні? Відповідь — сотні. І насичують нас. А поруч десятки, сотні співаків, композиторів, фестивалів вишого рівня, ніж у Москві, а у пресі — ні слова!.. Образливо.

Лише якесь «явище» з Москви ще й родом з України, преса, ТБ, радіо в один голос створюють дармову рекламу для них, а своєї Краші!!! Замовчуються.

Доки така несправедливість, нелюбов буде у нас в Україні до свого?

Французька співачка з надуманим іміджем, роздутою рекламою з Москви і російський співак беруть з України 1 мільйон доларів із Славутича! Неподобство. Візьміть будь-яку країну Європи. Хто гастролює в чужій країні, тобто працює, має платити податок до 30 відсотків. То від таких концертів, від цих гастролерів «зальотних» ми б мали гроші на утримання культури власної.

Коли міністерство культури наведе порядок із заїжджаними, коли наведе «музичний

порядок» у барах, ресторанах, дискотеках, як це роблять, до прикладу, в Франції?

Де ми живемо? Хто ми?

Де сформована ідеологія нашого суспільства, нашого народу, народу трудявчого, талановитого, мудрого і розважливого, але і народу, який звик терпіти наругу, насильство над собою. Що це значить? Ох, гомосовіткус. Що ти з нами наробила, Москва? Що ми з собою самі робимо?

На фоні екологічних негараздів наша талановита молодь пішла на вулицю. Вулиця — і стихія, і дім. А вулицею володіє Москва, бо там ще гірше, і найгірші звички легше засвоюються. В нашу країну запущено сотні тисяч агентів Москви для дезабілізації стану в державі, підплачувались виборчі кампанії, і ось результат — парламент не може прийняти елементарних законів життєдіяльності України, наших громадян. І досі плачемося. Обдурюють нас з допомогою Москви і нас самих обдурюють, що не можемо жити добре, без підказки, без керівної ролі найголднішого, обдертого москвича, але який має атомну зброю, нафту і газ, ще в недалекому минулому викачували з наших надр ці багатства.

Нас віками обдирали, гнобили, експлуатували, вивозили все — від сала і чорнозему, від трудящих рук до геніального інтелекту.

Тепер ми — держава. Не дають будувати. Контррозвідки Москви наплодили чи не сотні газет в Україні, і скрізь пропаганда проти нашої дорогої і рідної, терплячої і серцю милої Батьківщини України.

Любі українці, народі України, — це й українці, білоруси, росіяни, євреї, німці, болгар, румуни і всі-всі, будьте пильні! Нас хочуть уярмити, нас хочуть порізати, розсварити.

Не даймо їм цього шансу, бо в нас його не буде. Погляньмо навколо, скрізь війни, і скрізь замішана Москва! Невже нас зловіща історія не навчила? Будьмо уважні!

<http://zik.ua>

СЕВАСТОПОЛЕЦЬ «БУРЯ» ВОЮЄ ЗА УКРАЇНУ

Написала мені про нього киянка Лариса Слассон. Лариса — росіянка, народилася в Архангельській області. Але вона з тих росіян, які встигли полюбити Україну і, звичайно ж, засуджують вторгнення Путіна. В соцмережах «свої» проклинають її за зраду, зате з українського боку у неї з'явилося чимало друзів. До того ж є чимало росіян таких, як вона. Зокрема, севастопольєць Олександр, який зараз воює в складі батальйону «Азов». Позналилися вони в соцмережах. Лариса дуже хоче, щоб ми надрукували хоча б один із віршів Олександра. Нехай вони, можливо, не високих поетичних стандартів, але за мірками солдатськими, бойовими, громадянськими — найвищого гатунку! Вітм, судити про це — самим читачам.

Сергій ЛАЩЕНКО

* * *
«Что случилось с вами, россияне? Как же быстро изменились вы: Москвичи, уральцы, ростовчане... Воедино жаждете войны... Вы готовы жечь под крестным ходом Православных братьев во Христе, Воевать с украинским народом, Как один, вдруг возжелали все... Как мозги вам ваши замутили, Зазомбирывало всех Импер-ТВ...»

Мы же «братьями» недавно вроде были? А сейчас... у нас боевики, Казаки, спецназ и «добровольцы» Убивают, мародерствуют и жгут... Террористы и «народовольцы»... В обе стороны 200-тые идут... Да неужто не навоевались Вы и мы за сотни прошлых лет, Что опять с войной вы к нам подались, И «укроп» для вас не человек?

«Салоед», «бендеровец», «вражина», «Русской кровушки

желающий испить», «Бандерлог», «животное», «скотина»?

Нам за что вы не даёте жить? Потому, что любим мы свободу, Не хотим имперского ярма? Потому, что вольного мы роду, В душах вольница украинцев жива? Вы готовы бросить все на плаху, Стыд и совесть, веру,

жизнь людей, Чтоб покончить с Украиной с маху, Для чего? Жилось чтоб веселей? Чтобы тешило империи

гражданство Вновь закабаленный русский люд, Откусивший чуть еще

пространства, Напрочь позабывший Божий Суд? Вы Донбасс наш весь

зажгли войною, Летется человеческая кровь...

Россиянин православный, что с тобою? Украинцев убиваешь вновь...

Александр «БУРЯ»

ООН: ЖЕРТВАМИ КОНФЛИКТУ В УКРАЇНІ СТАЛИ 6500 ЛЮДЕЙ

Жертвами збройного конфлікту в Україні стали 6500 людей, 16 тисяч поранені. Такі оновлені дані наводить офіс ООН із координації гуманітарних зусиль.

За даними міжнародної організації, п'ять мільйонів людей потребують гуманітарної допомоги. «Доступ залишається серйозною проблемою в частині неконтрольованих урядом зон, що ускладнює доставку гуманітарної допомоги», — йдеться в повідомленні офісу ООН.

За таких умов зростає кількість переміщених осіб, зазначають експерти. «Маючи понад 1,3 мільйона зареєстрованих вимушених переселенців, Україна є нині дев'ятою за кількістю внутрішньо переміщених осіб у світі», — інформують фахівці.

Водопостачання є однією з проблем у зоні конфлікту. «До півмільйона людей мають поганий доступ до води або взагалі не мають такого доступу. Це збільшує ризик спалахів хвороб, що передаються через воду, особливо тоді, коли температура зростає», — нагадують в ООН і додають, що знайшли спосіб надати аптечки для 2,6 мільйона людей і провести щеплення для 30 тисяч осіб.

Збройний конфлікт на сході України триває понад рік — від квітня 2014 року. Українська влада нині не контролює частини Донецької та Луганської областей, з обласними центрами Донецьком та Луганськом включно.

О. Клименко

У ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ ЗА УЧАСТІ ВІЙСЬКОВИХ ВІДКРИЛИ ВИСТАВКУ ІКОН НА ЯЩИКАХ З-ПІД СНАРЯДІВ

У Дніпропетровську, в Музеї українського живопису, відкрилась виставка ікон, написаних на дошках з ящиків з-під босприпасів із зони АТО. Її автори — подружжя художників-іконописців Софії Атлантова та Олександра Клименка — представили близько тридцяти образів, виконаних у візантійському стилі.

За словами одного з авторів Олександра Клименка, уродженця Дніпропетровщини, який наразі живе в Києві, всі ікони написані на дошках з-під набойів, які художникам вивозили із зони АТО дніпропетровські волонтери та бійці полку «Дніпро-1», а також на шматочках камуфляжу.

Свої витвори автори називають «арт-об'єктами» і зазначають: дошки, які пройшли пекло — Піски, Дебальцеве, Іловайськ, вони спробували повернути у мирне життя образами святих, Спасителя та Богоматері.

На експозиції ікони можна не тільки оглянути, а й купити. Виручені гроші, зазначають митці, вони передадуть військовим медикам, що рятують українських бійців у зоні бойових дій. Вартість однієї роботи становить від 700 до кількох тисяч євро.

Як розповів Олександр Клименко, перед цим виставка вже експонувалась у низці європейських міст — Люблін, Берлін, Мюнхен, Лейпциг, Празь, Ганновер, Гаазі: продаючи ікони в Європі, подружжя художників загалом виручило понад 700 тисяч гривень, які пішли на потреби Першого добровольчого шпиталю імені Миколи Пирогова, що працює на Донбасі. Далі виставку експонуватимуть у містах України.

Автори не приховують: священники різних конфесій неодноразово сприйняли їхні роботи, однак чимало відвідувачів висловлювались схвально. Дві ікони з колекції, що зображують Святого Георгія Переможця, митці подарували дніпропетровським волонтерам та бійцям «Дніпра-1».

ПРОГРАМА ПІДТРИМКИ ЖУРНАЛІСТІВ І РЕДАКЦІЙ, ЯКІ ВИСВІТЛЮЮТЬ ПИТАННЯ КРИМУ

Східноєвропейський демократичний центр (Варшава, Польща) та громадська організація «Інтерньюз-Україна» оголошують про початок програми надання технічної допомоги для редакцій та журналістів, які займаються кримською проблематикою.

Головні умови для участі в конкурсі з отримання професійного технічного обладнання для редакцій та журналістів/блогерів — досвід роботи та активна діяльність на сьогоднішній день в сфері висвітлення кримської проблематики.

Технічна допомога буде передаватися виключно у вигляді професійного обладнання, яке необхідне для здійснення журналістської діяльності.

Технічна допомога буде надаватися за рекомендацією незалежної експертної комісії.

Вид обладнання та його ціна залежатимуть від потреб даної редакції/журналіста, а також від рекомендацій комісії.

Одна редакція може отримати технічну допомогу в розмірі до 10.000 EURO.

Один журналіст/блогер може отримати технічну допомогу в розмірі до 2.000 EURO.

Редакції/журналісти, які отримають технічну допомогу, будуть зобов'язані надавати інформацію про опубліковані матеріали на кримську тематику після отримання обладнання до 1 червня 2016 року.

Заявки на надання професійного технічного обладнання приймаються в електронній формі.

Окрім заявки про надання технічної допомоги, кожна редакція/журналіст повинні надати рекомендаційні листи від двох осіб, які добре зорієнтовані в кримській проблематиці.

Заявки надсилати на адресу: aid4crimea@gmail.com. Позначте в темі листа: application.

Заявки приймають до таких дат: 18 липня 2015 р. 20 серпня 2015 р. 20 вересня 2015 р.

За наданням додаткової інформації звертатись за телефоном: (044) 458-44-40.

Кожне село, кожен закуток рідного краю має свою неповторну історію.

Деколи настільки багату та насичену легендами, фактами, дійовими особами, що на них не можна не звернути увагу. Вони цікаві для всіх, хто дорожить минулою своєї малої і великої батьківщини.

Саме про це повість кримського письменника Віктора Стуса «Судний день на Покрову». У ній відображені події, що розгорталися у 1673 році на теренах сучасного Покровського району Дніпропетровщини. Вони подані на тлі битв і суспільних процесів, які відбувалися у південних регіонах України.

Знати про них дуже важливо. Адже справжній українець той, хто береже пам'ять про давнину свого роду-народу, дбає про рідну мову і культуру.

Що стосується поняття «судний день», то взагалі воно означає останній день існування світу, коли Бог судить людей. Проте є й інше тлумачення: судний день — то день води, походить від прадавнього слова «су», що означає вода, а вона завжди була перепоною, межею, рубежем чогось. Воно збереглося у тюркських мовах. Звідси походять і такі слова, як судно, сутінки, сусід, супутник, сутичка, супокій, сумирний, суміжний, суміш, сулія, сура, сурина тощо. Саме таким смислом послуговується автор.

Книгу можна завантажити з адреси: <http://viktor.stus.name/downloads/Judgment%20Day.pdf>

ШАНОВНІ КРИМСЬКІ УКРАЇНОМОВНІ, РОСІЙСЬКОМОВНІ І КРИМСЬКОТАТАРСЬКОМОВНІ ПИСЬМЕННИКИ!

Готується книга спогадів про Данила Кононенка — відомого поета і журналіста, лауреата премії ім. Степана Руданського. Прохання до майстрів слова поділитися своїми споминами про дружбу, співпрацю, враження від зустрічей з ним, які можна надсилати на електронну адресу: uakafedra@mail.ru (для Михайла Вишняка). Обсяг статей довільний.

ПРО РОБОТУ З БІБЛІОТЕКАМИ

Міністерство культури України завершує прийом заявок від видавництва на закупівлю книжок до бібліотек. 2015 року вперше за минулі роки відновлено бюджетне фінансування на закупівлі книжок українською мовою, що поповнить фонди новими надходженнями літератури. На це виділено 9 мільйонів гривень, повідомляється на офіційному сайті Мінкультури.

У розробці Міністерства культури перебуває стратегічний документ — проект Концепції якісних змін бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України до 2025 року. Проект документа розроблено у співпраці із Українською бібліотечною асоціацією, Національною парламентською бібліотекою та програмою «Бібліоміст». Концепція визначає пріоритети реформ у бібліотечній галузі. Після громадського обговорення документ буде внесено на затвердження Кабінету Міністрів.

Водночас Мінкультури ініціює

внесення змін до Переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами культури, заснованими на державній та комунальній формі власності, щоб надати бібліотекам більше економічної самостійності.

Модернізація публічних бібліотек та розширення їхніх соціальних та культурних функцій відбувається в рамках 5 проектів та ініціатив Міністерства культури, частина яких проходить за підтримки міжнародних партнерів.

Найбільшим за обсягами фінансування і масштабом проектом технічної допомоги для України є програма «Глобальні бібліотеки «Бібліоміст — Україна». Проект впроваджує з 2009 року Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) спільно із Міністерством культури України, Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) за підтримки Фондації Білла та Мелінди Гейтс, яка надала грант на суму 25 мільйонів доларів США. Корпорація Microsoft без-

коштовно передає усім бібліотекам-учасницям програмне забезпечення на суму майже 9 мільйонів доларів США. Програма триватиме до жовтня цього року. В рамках програми передано 6370 комп'ютерів у 1930 бібліотек, 44% з яких у сільській місцевості. Створено регіональні тренінгові центри в кожному регіоні України, для майже 45 тисяч бібліотекарів проведено навчання комп'ютерної грамотності.

Модернізація системи управління бібліотеками відбувається через впровадження електронного моніторингу мережі публічних бібліотек по всій Україні (ЕСMaP). В рамках впровадження проекту проведено 178 тренінгів із впровадження електронної системи звітності.

За рішенням Мінкультури від вересня 2014 року бібліотеки ведуть роботу з внутрішньо переміщеними особами. Після проведення навчання у перший місяць реалізації цієї ініціативи майже 600 бібліотек надали понад 16 тисяч послуг для переселенців — від допомоги з отриманням документів,

пошуку житла та роботи до надання доступу до Інтернету.

За наказом Міністерства культури Національна парламентська бібліотека продовжує створювати електронну бібліотеку «Культура України», яка складається з цифрованих фондів книжок з історії та теорії культури, мистецтва, етнографії та закладів культури й бібліотек. На сьогодні в онлайн-доступ викладено понад 6 тисяч повних текстів видань.

Окрім того, Мінкультури розпочинає роботу з підготовки та реалізації спільного з Центриборчком освітнього проекту «Сучасна бібліотека — назустріч виборцю!». Таким чином бібліотеки долучатимуться до процесу громадянської освіти та розширюватимуть свої соціальні функції у суспільстві.

ТИМ ЧАСОМ...

Ініціатори створення Українського культурного центру в Криму відзначають гостру нестачу української літератури після анексії півострова, у зв'язку з чим у школярів виникають

проблеми з навчанням і підготовкою до ЗНО. Активісти просять жителів материкової України посприяти у зборі книжок для створення першої української громадської бібліотеки в Криму.

Як повідомляє один з ініціаторів створення Українського культурного центру в Криму Леонід Кузьмін, особлива нестача словників, довідників, енциклопедій, технічної та науково-популярної літератури, книг українських класиків і сучасників. Український культурний центр оголосив безстрокову акцію щодо збору книг для створення згаданого раніше бібліотеки. Ініціатори створення центру пропонують приєднатися до акції не тільки звичайних громадян України, а й обласні управління освіти, бібліотеки материкової України.

Передавати книги можна, зокрема, через редакцію інформаційної агенції «Голос Криму», тел.: 097-612-99-20, Людмила Боженко, електронна адреса для листування: golos_crimea@ukr.net

ЯК ПОВЕРТАЮТЬ КОРАБЛІ

Командувач ВМС України віце-адмірал Сергій Гайдук заявляє, що питання повернення українських військових кораблів з анексованого Росією Криму вирішується в політичній площині. Як передає кореспондент УНІАН, про це С. Гайдук сказав на брифінгу в Одесі.

За його словами, проблема повернення кораблів із Криму — у компетенції Кабінету Міністрів України, і зараз триває черговий раунд переговорів, зокрема, за лінією Міністерства закордонних справ.

С. Гайдук пояснив, що процедура проходить згідно з міжнародними нормами, зокрема, договором про заходи зміцнення довіри і безпеки на Чорному морі, до якого свого часу приєдналася Україна, РФ та інші країни.

«До речі, на 12-му симпозіумі щодо імплементації цієї угоди російська сторона заявила, що готова повернути кораблі», — сказав С. Гайдук. Україна, у свою чергу, готова перемістити їх з Криму до інших українських портів, зазначив він. За словами командувача, служби ВМС України постійно відстежують стан кораблів, що залишилися в Криму. «Вони зараз перебувають у стані очікування прийняття щодо них політичного рішення. На їхньому борту немає ні українських, ні російських екіпажів. Лише підрозділи, які забезпечують їхній захист», — заявив С. Гайдук.

Сергій Гайдук

Флот Військово-Морських сил Збройних Сил України до 2020 року планується збільшити втричі. Про це на брифінгу повідомив 1-й заступник начальника штабу командувача ВМС України контр-адмірал Дмитро Таран.

За його словами, збільшення чисельності передбачає концепція розвитку флоту, яка зараз проходить узгодження в Міністерстві оборони. Дмитро Таран зазначив, що 75% свого військового флоту Україна втратила через агресію Російської Федерації в Криму, і зараз ВМС налічують близько 40 одиниць. «Вони морально застаріли, половина потребує ремонту», — сказав контр-адмірал.

Водночас, зазначив Д. Таран, Росія не відмовилася від агресивних дій стосовно України. У даний момент РФ сконцентрувала в чорноморському регіоні близько 20 тис. бійців, близько 40 кораблів, близько 50 літальних апаратів, які можуть завдати удару по стратегічно важливих об'єктах України.

Він нагадав, що протяжність морського кордону України складає близько 1,35 тис. км, ще майже 30 тис. кв. м — територіальне море, плюс 70 тис. кв. м — морська економічна зона.

Командувач ВМС України віце-адмірал Сергій Гайдук заявив, що в даний час опрацьовується перспектива створення надмалого підводних човнів.

Як сказав С. Гайдук, життєдіяльність підводного флоту насамперед залежить від відповідних морських (океанських) глибин. Після анексії Росією Криму і відповідно втрати баз підводних човнів, які там розташовані, в наявності ВМС України — акваторія від острова Зміїний до мису Тарханкут. «Тут глибини незначні — до 50 м. Вони не дозволяють повною мірою використовувати підводні човни. Тому ми розглядаємо питання використання надмалого підводних човнів», — сказав С. Гайдук.

За його словами, також аналізуються можливості їхньої дислокації та райони для максимально ефективного використання.

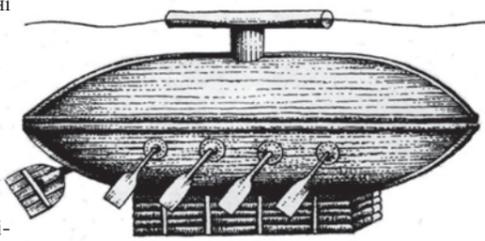
ПРО КОЗАКІВ-ПІДВОДНИКІВ

Нинішнього літа виповнюється 420 років видатній події — першому в світовій історії застосуванню підводних човнів запорозькими козаками. Це сталося під час штурму турецької фортеці Синоп у 1595-му. Про цю подію залишив спогади французький монах-езуїт Р. Фурньє після відвідань Константинополя у 1595 році: «Тут мені розповідали зовсім незвичайні історії про напад північних слов'ян на турецькі міста й фортеці. Вони з'являлися несподівано, піднімалися просто з дна моря і наводили жах на варту і всіх берегових жителів. Мені й раніше оповідали, ніби слов'янські воїни перепливають море під водою, але я вважав це за вигадку. Тепер же я говорив з тими людьми, які були свідками підводних набігів слов'ян на турецькі береги».

У 1820-му в Парижі вийшла книга французького капітана та винахідника підводних човнів Жака Філіпа Монжері «Про підводне мореплавання і війну», в якій він робить сміливу реконструкцію козацького човна. На думку французького винахідника, козаки обшивали свої човни зовні шкірою, корпус їхній накривали герметичною палубою, а над нею вертикально споруджували шахту, всередині якої перебував козак, який вів спостереження за морем і водночас керував човном; шахта одночасно слугувала і для постачання свіжого повітря всередину човна; човни в підводному положенні рухалися за допомогою весел, причому герметичність бортів у місцях встановлення весел забезпечували шкіряні манжети.

Вперше підводні човни застосували під час гетьманування Федора Полоуса. Тоді запорожці невеликими силами досить легко здобули турецьке місто Синоп. Ось як це описує одеський письменник-ма-

риніст, морський офіцер у відставці Олег Олейников: «Одного похмурого світанку турецькі вартівці з мурів фортеці Синоп спокійно поглядали на силу-силенну колод, які прибили до берега хвиль. З того вони не дивувались, адже ніч була досить вітряна і, як на лихо, довга. Як тільки почало світати, колоди почали виростати з води, і до берега швидко наближалися човни — не човни, скрині — не скрині... Відкривали ступки в колодах — і з них

виходили запорозькі козаки, які кинулися до відчиненої брами міста. Коли турки отямалися, було вже пізно. Відчайдухи дуже швидко захопили місто. Так уперше українські козаки використали під час морського походу підводні човни...».

До нас дійшли перекази про те, як козаки годинами просиджували під водою, дихаючи через очеретину, могли пропливати кілька верст, сховавши голову у перекинута чеберко. Бували випадки, що козаки перевертали чайки догори дном і в такий спосіб наближалися до ворога. Потім серед турків ходили легенди про шайтанів у шароварах, які з'являлися з самісінького дна моря. Недарма ж козаків називали «водяниками», говорили, що вони нібито зналися з чортом і могли просиджувати годинами у воді, що в деякого з них є нібито риб'ячі зябра.

І сьогодні традиції запорозького козацтва, його відвага і винахідливість допомагають українському війству в боротьбі з російськими агресорами. Бо козацькому роду нема переводу.

Сергій ГОРИЦВІТ

м. Одеса

ПРОСТО ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ ЦІ ОЧІ...

У Житомирі встановили пам'ятник загиблomu командиру розвідроти 95-ї бригади Олексію Крементарю.

19 червня він героїчно загинув у бою з російськими окупантами під Красним Лиманом на Донеччині. Напередодні річниці загибелі військового родичі та товариші по службі прийшли на Смольнянське військове кладовище, щоб пом'янути загиблого командира.

Боець 95-ї окремої аеромобільної бригади каже, що загиблий любив військову справу і був справжнім розвідником.

«Капітан Крементар Олексій Володимирович — це мій кум і друг. Він закінчив військово училище з медаллою, з червоним дипломом, він був фахівцем у розвідці, майстром спорту, добре бігав, займався скелелазною підготовкою. Був чудовою людиною: спокійний, врівноважений», — розповідає боець 95-ї окремої аеромобіль-

ПРИЛАДИ ДЛЯ АРМІЇ ВІД ОДЕСЬКОГО ВУНДЕРКІНДА

Учень Приморського ліцею і студент-заочник коледжу Одеської юридичної академії Борис Чубін розробляє електронну систему для порятунку поранених в антитерористичній операції бійців. За словами винахідника, суть роботи системи полягає в тому, що вона допоможе точно визначити місцеперебування такого бійця і передавати інформацію про стан його здоров'я в штаб. При цьому таке повідомлення буде шифруватися. Нині школяр і його соратники консультуються з військовими, щоб урахувати в розробці їхні побажання і досвід.

Одесити пишуться своїм талановитим земляком Борисом Чубіним, називаючи його не лише вундеркіндом, а й винахідником-добротворцем. Він змалечку досконало оволодів не лише англійською, німецькою і китайською мовами, а й секретами програмування. Нещодавно Борис за два тижні вивчив підручник з макроекономіки, щоб розрахувати рентабельність свого нового приладу. Але головне для підлітка — створення соціальних проектів. Уже кілька з них завершено і почасті реалізовані, інші в стадії удосконалення.

Він залучив до співпраці й багатьох своїх ровесників, створивши команду соціальних інноваторів. Це — міський форум соціальних проектів серед учнів Одеси, своєрідний «стартап» для талановитих дітей. Аналоги існують, але навчання там коштують досить дорого, і не всі діти можуть собі дозволити відвідувати заняття. Одеський форум базується на волонтерських засадах: тренери викладають там безкоштовно, оскільки ці люди зацікавлені, щоб у нас підросло нове покоління, яке буде розвивати свою країну.

На брифінгу, де йшлося про допомогу армії, разом із курсантами Одеської військової академії виступив і Борис Чубін. Він представив

нову розробку, яка дасть змогу значно скоротити українським військовим людські втрати на полі бою. Це буде комплекс із необхідного обладнання і програмного забезпечення, що у випадку поранення солдата точно покаже, де він перебуває й яких ушкоджень зазнав. Тож медики, йдучи до нього, будуть одразу знати, що знадобиться їм для надання допомоги. За словами винахідника, поки що прилад у концептуальній розробці й у виробництво не запущений.

Цей прилад для армії — не перша розробка Бориса. Він уже створив прилад у вигляді наручного годинника «iHelp» (у перекладі з англійської «і допомагаю») для незрячих і людей з вадами зору, який допоможе їм безперешкодно пересуватися містом. Там є функції, як у легкої миші, і зв'язок із супутником. Прилад сканує перешкоду на шляху й з допомогою голосового повідомлення попереджає про це людину. Він дає змогу зорієнтуватися у сигналах світлофорів, у тому, які папери чи купюри людина тримає в руках. Борис мріє, щоб такі прилади у соціальних центрах роздавали людям, які цього потребують, безкоштовно або за мінімальну оплату.

Розробив юний винахідник і додаток для смартфонів «Garden club», що дасть змогу садоводам точно знати, коли слід висаджувати ті чи інші рослини і коли їх збирати. На сьогодні юний учений — уже семикратний чемпіон України із соціальних інновацій.

Не дивно, що Бориса Чубіна запросили на стажування у бізнес-школу США і запропонували презентувати його роботи у знаменитій «Силіконовій долині», яка славіється своїми високотехнологічними компаніями з виробництва комп'ютерів. Подібне запрошення отримав винахідник також від німецької елітної гімназії (Земля Саксонія), куди він навіть був зарахо-

ваної бригади Олександр Затилко. Заступник командира 95-ї окремої аеромобільної бригади Володимир Лагута розповідає: «Олексій Крементар був справжнім героєм, і віддав заради своєї Батьківщини найголовніше — власне життя».

«Не боявся, не ховався. Та що говорити — герой. Пішов захищати Батьківщину, виконувати свій обов'язок. Ми втратили героя. Він захистив наше мирне життя. А хтось втратив сина, хтось — чоловіка. Росте маленька донька, ще є діти від першого шлюбу. А батька немає. Ми повинні допомагати цим сім'ям», — каже Володимир Лагута.

На фото: дружина і блакитнооке янголятко загиблого героя; бойові друзі прийшли пом'янути побратима

ваний у 2014 році.

Хоч гімназія надала одеситу грант на навчання і проживання, він з подякою відмовився від наданих можливостей. Причиною відмови стало те, що Борис уже був у полоні свого нового проекту. Про це він сказав так: «Зараз кожному з нас слід спрямувати свої зусилля на припинення війни на нашій землі. У світі існує безліч сучасних технологій, які можуть бути використані в оборонній промисловості. Я почав розробляти прилад, який здатен значно скоротити втрати серед наших бійців при наступі в атаках. Я дуже хочу, щоб моя розробка принесла користь у битві з агресором».

А останнім часом юний одесит розробив унікальний розвідувальний прилад. За словами винахідника, він допомагає визначити позицію противника і напрямок його наступу. Проект поки що не має назви. Він перебуває на стадії вдосконалення і буде запущений у виробництво до кінця року. Цей прилад допоможе в разі збільшити успішність операцій наших військ.

Подробиці про принципи роботи новинки Чубін тримає в секреті (як того і потребує оборонний проект). Розповідає, що при створенні приладу використовує знання в галузі медицини, географії, топографії, фізики, математики, логіки і військової справи. Юнак впевнений, що проект неодмінно буде реалізований в Україні вже до кінця року. Фінансування — за рахунок вітчизняних спонсорів, хоч посылити частку коштів вклали і самі винахідники.

«Це — не комерційна розробка, — каже Борис Чубін. — Ми готові безкоштовно передати його на озброєння армії. На мій погляд, заробляти на війні не можна. Торги за цей проект — це торги за незалежність і суверенітет нашої держави. Ми не можемо собі цього дозволити. Я — громадянин України, скоро буду отримувати паспорт. Вважаю, що мій обов'язок — допомогти країні у нинішній скрутній ситуації. Скажу відверто, українська армія «воює личаками». Технології настільки пішли вперед, що нам слід всерйоз переглянути всю концепцію озброєння й обороноздатності країни».

Крім того, в рамках програми e-government Борис Чубін розробив проект з красномовною назвою «Як контролювати неконтрольованих депутатів». Однак сьогодні, каже, не до «слуг народу». Найважливіше — війна з ворогом і наша армія.

Станіслав ЗМІЄВСЬКИЙ

На фото: зустріч юного винахідника Бориса Чубіна з військовими

ВІРШІ НАШОГО ДИТИНСТВА

Данило КОНОНЕНКО

Він не був дитячим письменником. Не видавав книжок для юних читачів. Однак і дорослі, і діти з інтересом читають його поезію зі збірок «Джерело», «На весняному березі», «Співаючих соняхів оркестр», «З любові і добра», «Ми виростили в повоснні роки», з численних публікацій у газеті «Кримська світлиця», декламують на тематичних вечорах.

Старшокласники пишуть реферати про його творчість, студенти — дипломні роботи. Дітей умів любити широко й вірно: і своїх сина Олеса і доньку Ірину, онуків Надійку, Данилка та Миколку, і тих, для кого тривалий час редагував газету «Джерельце», публікуючи на її сторінках твори школярів з усієї України. Радів, коли в цих творах знаходив свіжий художній образ, живу думку. А за підсумками конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» як голова журі видав десять книжечок цього незвичайного літературного дитячого турніру.

Данило Андрійович Кононенко (1942-2015) володів справжнім Божим даром, тонким відчуттям слова, про найпотемніше писав як тонкий лірик завжди відверто, не приховуючи сумнівів, радощів і болю. Саме тому широкого поета і його вірші люблять і нині люблять, після його відходу у засвіти, читачі різного віку.

Василь ЛАТАНСЬКИЙ

ВІК УКРАЇНУ ЛЮБИ

Сонце голубить калину,
Вітер колише дуби.
Сину мій, рідна дитино!
Вік України люби!

Далеч шумку тополину,
Степу дзвінкі голоси.
Сину мій, рідну Вкраїну,
Вік біля серця носи!

В грізну тривожну годину
В дзвони на сполох дзвони!
Сину мій, рідну Вкраїну
Від ворогів борони!

Мову свою солов'їну —
Мамину пісню-розмай,
Сину мій, рідна дитино,
Не забувай!

Україно рідна!
Світе мій широкий!
Хіба ж без тебе
зміг би я прожити?!
Твої простори
в серці не вмістять,
Україно рідна,
світе мій широкий!
Поля безкраї
і моря глибокі,
і рідна пісня
душу веселить.
Україно рідна,
світе мій широкий,
хвіба ж без тебе
зміг би я прожити?!

ОСТАННІЙ ДЕНЬ ВІЙНИ

Ой, не грала гармонь,
А плакала,
Ой, ридала гармонь ридма...
Тихо зойкнула хвіртка
злякано:
— Мамо! Ма...
А в селі «Перемога» чулося,
Бігли з поля худі жінки.
Мати в чорну печаль
запнулася
навіки.

Як буйно зеленіють спориші
Обіч стежок,
де бігали ми босі.
Ті дні дитинства
в пам'яті і досі,
Ті дні сирітства —
раною в душі.

Безбатченки не з власної
вини,
Ми виростили з пововоєнних
років.
Не всіх батьки вернулись
з окопів
Останньої проклятої війни.

Ми виростили із трави й води,
З калачиків, пасльону
й лободи,
Із сліз гірких пекучих
удовиних.

Ми виростили, хлопчачки
малі,
На ворогом сплюндрованій
землі
Із вірою у поступ
Батьківщини.

ОКТАВИ

Довкруг у полі —
наче мідь розлито:
Цвітуть озера соняхів
струнких.

Бринить бджола.
Несе у вулик літо.
Вітрець несе хмаринку
до ріки.

І пахне медом
так несамовито,
І так гудуть джмелі,
мов літаки.

А соняхів оркестр
на сонці грає —
Смаглявий липень
серце звеселяє.

Земля під сонцем —
вигріта чернін.
Розкрита квітка —
бджілці колосанка.
Від яблуні коротка
пада тінь —

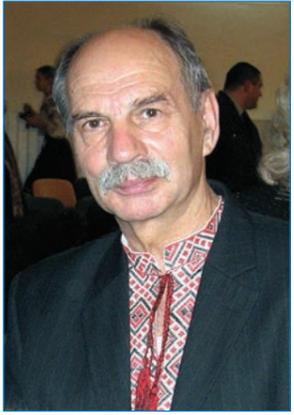
Прохожому для спочину
приманка.
А з-поміж листя
палаху жаринь
Промініть в очі
стигла вишня-шпанка.
Стоять сади, плодами вщерть
наліті, —
Підбилось літо високо
в зеніті.

МОЛИТВА

Слова Данила Кононенка
Музика Віталія Лазаренка
Українці! Братове мої!
Обнімійтесь!
В призабутому Богом краю
Ми ж таки ще живі,
Ми ж таки українці, —
І на тому стою!

Скільки крові святої
За волю пролито!
Скільки вкладено сил
для добра!
Через сотні доріг
Ми пронесли молитву
До старого Дніпра.

Дай же, Дніпре, нам
Рідний і змоги, і сили!
Окропи нас, щоб кожен
прозрів!
Освяті всі шляхи,
Всі козацькі могили,
Розбуди кобзарів!

УКРАЇНСЬКА МОВА (Уривок)

Щира вітхо — рідна мово,
Краю отчого окраса!
Є в тобі вогонь Тараса —
Щира вітхо — рідна мово,
Розквітай же барвінково
У саду нового часу.
Щира вітхо — рідна мово,
Краю отчого окраса!

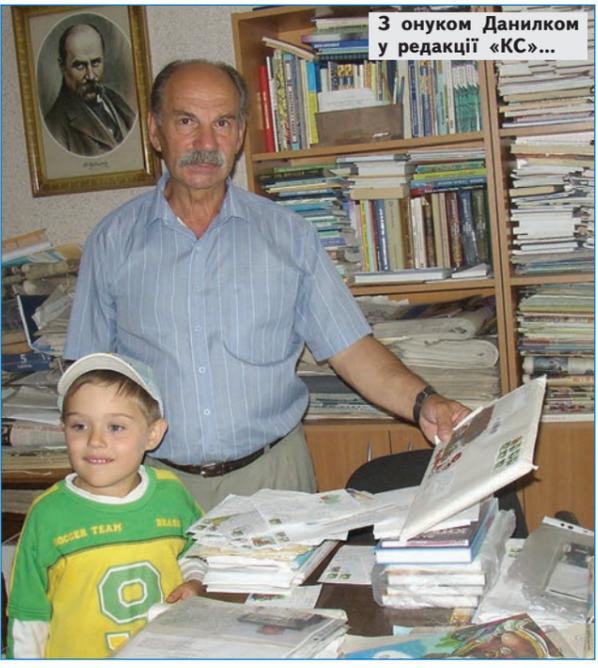
Краю батьківського пісня
Невмируща, незрівнянна:
Ти, мов ружа полум'яна,
Краю батьківського пісня.
З нами ти і нині, й прісно,
Квіт повік твоїх не зів'яне.
Краю батьківського пісня
Невмируща, незрівнянна.

УКРАЇНСЬКОЮ — «ДЖЕРЕЛЬЦЕ», БІЛОРУСЬКОЮ — «КРЫНІЧКА»!

Українською — «Джерельце»,
Білоруською — «Крынічка»...
Опусти дзвінке відерце:
Ой, яка ж смачна водичка!
Та водиченька — медова,
Проходозна й чиста-чиста.
Та водичка — рідна мова
Мелодійна й промениста.
Де над річкою каліна, —
Ходить бусол білий-білий.
Білорусь і Україна —
Край слов'янський,
серцю милий.
У дітей голівки русі,
Очєнята сині-сині.
Білоруски й білоруси,
Сябруки мої й сябрині.
Україна привітає
Білорусь — твою Радзіму.
Крим шанує й пам'ятає
Богдановича Максима.
Хай і нас хоч на хвилинку
І осяє, і зігріє
Дружба Лєсі Українки
І Мержинського Сергія.
Українською — «Джерельце»,
Білоруською — «Крынічка».
Ці слова хвилюють серце:
Мови наші — дві сестрички!

ОНУКУ ДАНИЛКОВІ

Я — Данило й ти — Данило,
Оба ми — Данили.
Українською говорим,
Білоруською — «Крынічка».
І хоч випало з тобою
У Криму нам жити —
Україну й рідну мову
Будем вік любити!

З онуком Данилком у редакції «КС»...

У «МЕЖИГІР'І» ВІДКРИЛИ ДИТЯЧИЙ ТАБІР

У колишній президентській резиденції Віктора Януковича відкрився дитячий спортивно-розважальний табір «Єврокемп-Межигір'я».

Щодня на березі Київського водосховища в селі Нові Петрівці під Києвом відпочивають і оздоровлюються діти поранених або загиблих бійців АТО, переселенців з окупованих територій Донбасу та малозабезпечених столичних родин. Віком від 8-ти до 16-ти років. Здебільшого зі столиці та області. Кожна зміна в таборі триває один тиждень.

Щоранку о 9.00 до контрольно-пропускного пункту «Межигір'я» їх привозить автобус столичного комунального підприємства «Київпаstrans». До 10.30 їм проводять екскурсію. Потім — другий сніданок. Протягом дня дітям надають майстер-класи з англійської мови, лялькарства. Обідають о 13.00, після цього тиха година в наметках. Далі — різноманітні розваги.

Таборувальники не ночують у «Межигір'ї», бо для цього немає спеціального приміщення, згідно з державними стандартами. Переобладнати діючі теж неможливо, бо досі колишній резиденції не змінили статусу, не розподілили землю, — пояснюють організатори.

«Зміна у таборі триває тиждень. За цей час вони можуть поглибити свої знання з англійської, історії України та краєзнавства. З дітьми працюють педагоги, психологи. Гуртки проводимо в конференц-залі. Для спортивних змагань використовуємо футбольне поле. Діти також грають в теніс, в гольф, стріляють з лука. Їх вчать верховій їзди. Харчуються в ідальні, де раніше годували прислугу президента», — розповідає Анатолій Мусаковський, керівник проекту «Єврокемп-Межигір'я».

За словами організатора, проект задумували спершу як благодійний. Але коли про нього стало відомо ширше, — люди стали телефонувати, просили прийняти своїх дітей. Для тих, на кого не поширюється благодійна програма, один день в «Межигір'ї» коштує 350 грн.

Діти веселі, відкриті. Сприймають «Межигір'я» не як колишню резиденцію, а як місце, де красива природа, місце відпочинку. Деякі з них називають його музеєм. Тут пахне морем. Чудові дерева. Білки бігають, качки плавають, зайці не бояться людей. Тут вони забувають про жахи війни, покинуті будинки, — каже співорганізатор Сергій Мусаковський.

— Ми контактуємо з організаторами «Єврокемп-Межигір'я», формуємо списки дітей, надаємо їм керівництво колишньої резиденції. Перші діти — найбільш незахищені й ображені життям. Отримуємо хороші відгуки від батьків, бо дітям тут дуже подобається. Особливо у захваті від катання на конях. Одна мамочка зізналася, що син вдома крутив носом від капусти, а в таборі вив усю порцію голубців. Ще й вдома похвалився, що смачні. Один — раніше не любив співати, а вдома ввечері виспівував таборні пісні-речівки, — розповіла Наталя Степанова з київської міської спілки ветеранів АТО.

Нині в таборі відпочиває близько сотні дітей.

gazeta.ua

СПОВІДЬ УЧИТЕЛЯ

Нова збірка поетеси з Червонограда, члена Української асоціації письменників Людмили Ржегак «Школа — мій дім і родина» (Львів: Плай, 2015. — 44 с.) присвячена учителям, школярам, вихователям та вихованцям дитячих садочків, батькам, усьому прекрасному, що плекає Педагога у серцях і умах дітей, юні.

Та все ж головним героєм є підрастаюче покоління. Та воно потрапляє у кумедні історії, навіть «халепи», то вже стоїть на порозі дорослого життя, то сповнене мрій і сподівань. Головне, щоб все прекрасне збулося!

Починається збірка віршем «Одкровення»: «Школа — мій дім і родина, То — Незвичайна Країна. Знаю, що ти мене любиш, Наче матуся голубиш...».

Проникливо звучать у Людмили Ржегак «Молитва батьків за своїх дітей», «Молитва за вчителів». Зокрема: «Багато є мудрих

людей на землі.
Найперші, найближчі до нас — вчителі.

О Боже Великий!
Подай їм терпіння,
За них, невисипущих,
ці наші моляння».

Пристрасні вірші, в яких автор звертається до старшокласників, — «Стоїте, дорогі, на порозі життя...», «О молодість!», «Будемо щасливі». Серед розмаїття творів найменші читачі знайдуть абетку, загадки, веселинки, інтелектуальну гру «Замість малюнків поставте слова». Всіх зачарують пісні «Моя рідна школа», «Школо, прощай!» (вальс). Автор багато співпрацює з місцевими композиторами. Тільки з Наталією Зінків у неї створено понад три десятки пісень.

Завершується збірка спогадами Людмили Ржегак про перші шкільні роки, які припали на час війни, мрію стали вчителем. Також надруковано добрий відгук колеги Надії Костів про творчість поетеси. Видання ілюструва-

ла внучка літератора художниці Аліна Бердник (Покровська).

Обрані тема й концепція збірки цілком закономірні. Людмила Ржегак понад тридцять років трудилася на педагогічній ниві. Має що сказати, розповісти. Бо і тепер діти виховуються на її поетичному слові.

Сприймайте ці твори як ширшу сповідь автора, Учителя.

Тарас ЛЕХМАН
м. Червоноград

У ЛЬВІВСЬКИХ ШКОЛАХ ВИКЛАДАТИМУТЬ ШАХИ

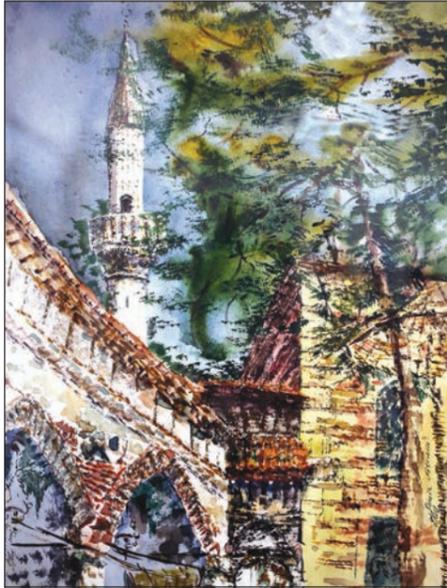
З нового навчального року в усіх школах Львова діятимуть факультативи з шахів. Про це на сесії міської ради сказав мер Львова Андрій Садовий, повідомляє кореспондент «Укрінформу».

«Є пряма залежність між успішністю та вмінням грати в шахи. Тому ми будемо сприяти розвитку такого вміння у підрастаючого покоління. Також прошу депутатів відшукати у бюджеті гроші на шахові факультативи», — зазначив А. Садовий.

Популярність шахів у Львові зросла після перемоги у боротьбі за світову шахову корону землячки Марії Музичук. Міський голова виступив з ініціативою проведення тут матчу за титул чемпіонки світу з шахів. Ідею схвалив президент Міжнародної шахової федерації (ФІДЕ) Кірсан Ілюмжинов, який нещодавно завітав до Львова.

«ЧОРНОЇ ТУШІ ТОНКИЙ ШТРИХ»

У День кримськотатарського прапора в Кримськотатарському музеї культурно-історичної спадщини у Сімферополі відкрилася виставка картин Раміза Нетовкіна «Чорної туші тонкий штрих». Виставка приурочена до 55-річчя художника.

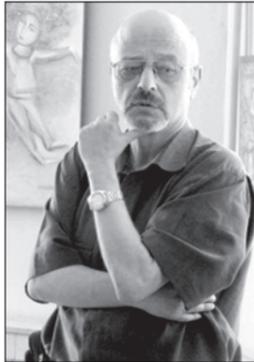
Перед відкриттям виставки прочитали Дува (молитву), вшанувавши пам'ять художника. Його творчий шлях почався в Криму, куди він повернувся 1975 року з депортації.

На вернісажі представлено близько 60 картин, виконаних у графіці, туші, акварелі, змішаною технікою. Це — лише невелика частина того, що встиг написати художник за своє життя. «Це — не просто пейзажі, це — філософія навки застиглого кримськотатарського духу. У його картинах не Крим, який минає, це — вічний Крим. Крим буде змінюватися, але душа Криму залишиться у цих роботах», — зазначила співробітниця музею Шефіха Абдурахманова.

Кожна робота Нетовкіна унікальна, розповів на відкритті виставки заслужений художник України, член Спілки кримськотатарських художників Айдер Алієв. За його словами, сам Раміз пояснював світло в своїх картинах як повернення кримськотатарського народу на батьківщину.

Раміз Нетовкін народився 1960 року в селищі Алмазар Ташкентської області. З 1975 року жив у Криму, в Білогірську. 1980-го закінчив Сімферопольське художнє училище ім. М. Самокиша. Лауреат премії ім. Бекіра Чобан-Заде у категорії «За кращий твір, що відображає минуле, сьогодення і майбутнє Карасубазара» за альбом «Околиці Карасубазара».

Персональні виставки кримськотатарського художника проходили не тільки в Криму, а й у багатьох країнах світу — Естонії, Польщі, США, Туреччині. Помер художник 16 липня 2011 року.

МИ ПРОТИСТАВЛЯЄМО АГРЕСІЇ І БРЕХНІ ХОРОБРИСТЬ І ЧЕСНУ ГРУ!

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПРИВІТАВ ПЕРЕМОЖЦІВ І УЧАСНИКІВ ПЕРШИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІГОР У БАКУ

Президент Петро Порошенко зустрівся з чемпіонами та призерами Перших Європейських ігор 2015 року й їхніми тренерами. Глава держави привітав українську команду з високими досягненнями. «Вся Україна цими днями пишається вами», — сказав Петро Порошенко.

«Славна перемога, яку українська збірна здобула в Баку, в Азербайджані, на дуже символічних Європейських іграх, є хорошою формою підтримки українського народу, народу країни, що воює. Нам потрібні перемоги, і бажано, щоб вони були лише в спорті. Нам потрібен мир, і ви зробили неоціненний внесок у здобуття цих перемог», — наголосив президент.

Глава держави висловив переконання, що цей успіх допомагає не тільки Україні, а й усій Європі сформувати свій спортивний імідж. «А нам додає гордості за нашу країну», — сказав Петро Порошенко.

«У вас є особливі уболівальники. Це — воїни, які забезпечують захист України від збройної агресії з боку Російської Федерації», — сказав президент. Глава держави висловив глибоку повагу батькові боксера Дмитра Замотаєва, бронзового призера ігор. Геннадій Замотаєв добровольцем пішов на фронт, був поранений. «Ми протиставляємо агресії і брехні хоробрість і чесну гру. Ми знаємо, що саме так ми переможемо, захистимо незалежність і честь України. Кожна спортивна перемога додає сил нашим солдатам, бо сприймається як провісниця майбутньої перемоги над агресором. Дякую усім авторам спортивних перемог за те, що додаєте сил кожному українцю, кожному воїну», — сказав Петро Порошенко.

Звертаючись до спортсменів, президент за-

значив, що в Баку вони продемонстрували справжній український спортивний дух, виборовши 46 медалей, з яких — 8 золотих, 14 срібних та 24 бронзових. Особливо Глава держави відзначив Олега Верняєва, який у багатоборстві й опорному стрибку з спортивної гімнастики здобув 2 золоті медалі, Інну Черняк, яка перемогла найсильніших спортсменок у дзюдо з вадами зору. З найкращого

боку зарекомендували себе у фехтуванні на шаблях — Андрій Ягодка та жіноча команда — Ольга Харлан, Олена Кривачка, Аліна Камашук, Ольга Жовнір. Неперевершено прищільно влучала у змаганнях зі стрільби з лука команда — Георгій Іваницький, Маркіян Івашко і Віктор Рубан.

Президент зазначив, що у «Стратегії реформ — 2020», де говориться про гордість за свою країну, передбачена реформа спортивної сфери. «Вірю, що нам вдасться її розпочати і здійснити, щоб вийти на кількісний показник — 35 медалей на наступний літній Олімпіаді. Звичайно, це непросто. Але нам допоможе європейський досвід розвитку державно-приватного партнерства, інформаційного суспільства, створення умов для наукових розробок та впровадження сучасних технологій у спорті», — заявив Глава держави.

Президент наголосив на важливості створення сучасної спортивної інфраструктури та висловив сподівання, що уряд зможе вжити заходів, щоб забезпечити повноцінне функціонування центрів олімпійської та неолімпійської підготовки з літніх та зимових видів спорту. «Маємо зберегти і розвивати спорт в

освіті. В кожному освітньому закладі має бути своя спортивна база, а шкільна фізична культура зорієнтована на запровадження інноваційних форм навчання та на розвиток олімпійських видів спорту», — особливо зазначив Петро Порошенко.

Президент повідомив, що найближчим часом за поданням міністра буде переглянуто розмір призових за перемоги українських спортсменів.

У свою чергу, Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк, який також взяв участь у зустрічі, пообіцяв, що всі необхідні витрати на підготовку до Олімпійських ігор 2016 року у Ріо-де-Жанейро будуть профінансовані.

Президент Національного олімпійського комітету України Сергій Бубка подякував президенту та урядові за підтримку спортивного руху в країні.

Спортсмени подарували Президенту України форму Національної збірної, а члени команди з дзюдо — кімоно та чорний пояс.

У зустрічі також взяв участь Уповноважений Президента України з прав людей з інвалідністю, президент Національного комітету спорту інвалідів України Валерій Сушкевич.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджено приймаються лише співзасновниками засобів масової інформації або судом), продовжуємо готувати до друку щотижневі номери газети і направляти їх до київської друкарні. Як і раніше, починаючи з 2002 року, на редакційному сайті щоп'ятниці виставляється електронна версія тижневика, зокрема у pdf-форматі. Розміщену нижче інформацію про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов'язання перед читачами і державою. Редакція «КС»

ОФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Український театр», «Театрально-концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura@gmail.com

